

V teh dneh po gozdovih že srečujejo prve nabiralce gozdnih sadžev - jagod in borovnic. Dozoritev borovnic se je letos sicer malec zaksnila zaradi dežja, vendar letina letos dobro kaže. Prav zadnji dež je tudi borovnicam precej koristil. Tako je videti, da bo letašnja letina ena najboljših v zadnjih letih. Računa je, da bo odkup na Gorenjskem znašal okoli 150 ton, lahko pa bo dosegel tudi 180 ton borovnic.

Lepo in pravilno obrane borovnice bodo namenjene za izvoz, ostale pa

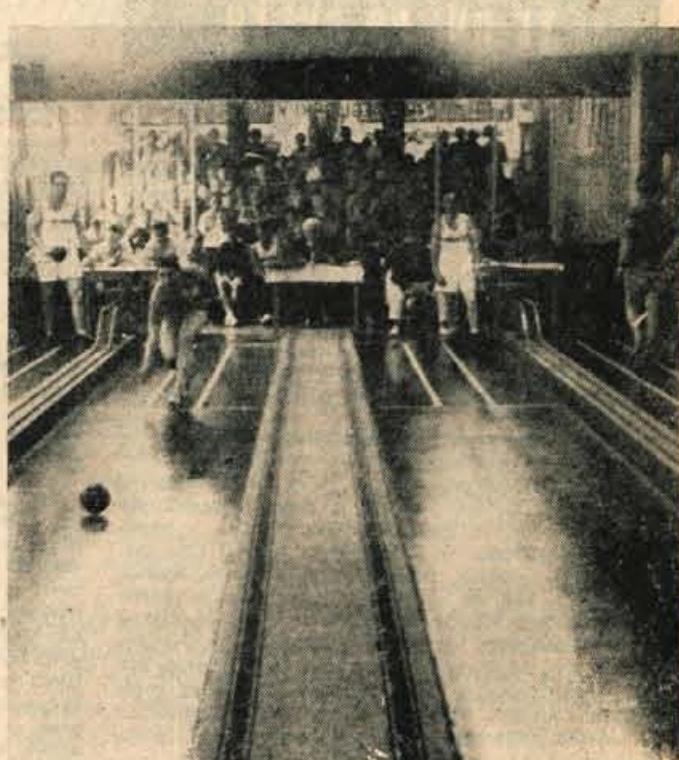
za industrijsko predelavo. Borovnice bodo odkupovale kmetijske zadruge in jih potem takoj transportirale naprej. Kmetijske zadruge so začele z odkupi v sredo, 18. junija, in sicer predvsem zadruge v nižinskih predelih, medtem ko bodo ponokd v višinskih predelih začeli odkupovati borovnice verjetno nekaj dni kasneje. Odkupovale bodo kmetijske zadruge v poznih popoldanskih urah, tako, da jih bodo ponoči lahko v posebnih vagonih takoj transportirali bodisi za izvoz bodisi za industrijsko predelavo. Lepo in pravilno obrane borovnice bodo odkupovali po

60 dinarjev, ostale, ki so namenjene za industrijsko predelavo pa po 30 dinarjev.

Ker je letina dobra, bodo lahko pridni nabirale kar lepo zasluzili. Prav bi bilo, da bi na to priložnost opozorili otroke tudi predavatelji, preden otroci zapustijo šolske prostore in gredo na počitnice, da bi jih natanceno poučili, kako naj nabirajo, da bo imelo njihovo delo čim večji učinek.

I.J.

17 kegljev je odločilo

GLAS GORENJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

LETNO XI., ŠT. 47 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 20. JUNIJA 1958

Plenum okrajnega odbora SZDL razpravljal o predlogu okrajnega perspektivnega plana

Vokviru stvarnih možnosti

V ponedeljek je plenum Okrajnega odbora SZDL razpravljal o predlogu okrajnega perspektivnega plana. Uvodno je predlog plana obrazložil član sekretariata Okrajnega odbora SZDL Vinko Hafner, v razpravo pa je poselio precej diskutantov. Poglavita vprašanja, okrog katerih se je razprava še zlasti skala, so: zaposlovanje in proizvodnost, osebna potrošnja, obrt in podobno.

Predlog perspektivnega plana predvideva letno povprečno povečanje družbenega bruto proizvoda za 7 %. To povečanje naj

bi dosegli deloma s povečevanjem proizvodnosti (kot posledico boljše organizacije dela itd.), deloma z rekonstrukcijami oziroma odstranjevanjem ozikh gril, deloma pa z odpiranjem novih zmogljivosti, kar pa terja tudi novo delovno silo.

SE O ZAPOSLOVANJU

Od predvidenih 2.778 novih delovnih moči v industriji (v obdobju 1957/1961) se je že do 1. aprila letos zaposlilo okrog 68 %. Predvsem od industrijskih podjetij, ki absorbujejo večino delovne sile, je odvisno, ali bo

planirano število novih delovnih moči doseženo ali celo preseženo, kar pa bi neugodno vplivalo na komunalni standard, pa tudi na proizvodnost. Razen tega moramo upoštevati še to, da se bo precej ljudi v tem obdobju zaposlilo tudi v nekaterih doslej manj razvijenih panogah (v gradbeništvu, trgovini, obrti itd.). Po eni strani smo že v prvi četrtni obdobja 1957/1961, ki ga upoštevamo v perspektivni plan, zaposlili večino plaširane delovne sile, po drugi pa v razpravah o predlogu perspektivnega plana slisimo resne zahteve, naj bi predvideno nadaljnje zaposlovanje omejili samo na naravnih priprastek prebivalstva v okraju. Pritegovanje nadaljnega števila polproletarcev iz vasi v industrijo namreč neugodno vpliva tako na proizvodnjo v vasi kot v industriji, razen tega pa še bolj odpira komunalne probleme itd. V razpravi na ponedeljkovem plenumu je bilo zato izraženo mnenje, naj bi se podjetja bolj modernizirala in razmišljala tudi o uvažjanju avtomatizacije, da bi na ta način povečevala proizvodnjo, ne da bi bila potrebna nadaljnja delovna sila. V posameznih primerjih — tako smo slišali v razpravi — pa deloma vpliva na povečanje števila zaposlenih tudi pretrda omejitev nadurnega dela.

Predlog okrajnega perspektivnega plana predvideva znatne negospodarske investicije (za šole, stanovanja itd.), ki pa jih bomo dovršen del uporabili že letos. Tu se seveda pojavlja navskrije med potrebami in možnostmi, treba pa je seveda obdržati ravnotežje. Nadaljnje povečevanje negospodarskih investicij bi tudi prav gotovo tako neugodno vplivalo na raven osebne potrošnje (ki naj bi se povprečno letno povečevala za 7 %, če upoštevamo še priliv nove delovne sile, pa za kakih 6 %) kot negospodarske investicije.

Do leta 1961 naj bi se vrednost izvoza iz našega okraja, izražena v deviznih dinarjih in pri upoštevanju enakih cen kot v letu 1961, povečala v povprečju za 62,1 %. Povečanje izvoza bo treba dosegiti predvsem z izdelki črnej metalurgije, kovinske in elektro industrije, končnimi izdelki lesne industrije ter s povečanjem inozemskoga turizma, po drugi strani pa naj bi uvoz surouvin in drugega blaga nadomestili, kolikor je največ moč, z uporabo domačih proizvodov. V tem pogledu bodo morali organi delavskoga upravljanja in kolektivi pokazati vse razumevanje za širše družbene potrebe.

Elektrifikacija železniške proge približno dva meseca, t. j. vso proti Ljubljani zahteva povisanje glavno sezono kar močno ovira cestni promet skozi Jesenice. Vsa vozila in vsi pešci morajo nadaljevati pot skozi Jesenice po stranskih ulicah, kar je trenutno zelo neprikladno, bo pa toliko boljše, ko bo most dograjen, ker bo z njim odpravljeno ozko prometno giro prometne zveze.

Po daljšem času so imeli kegljači iz Kranja spev mednarodno strečanje. V torek so pomerili svoje moči z reprezentanco Budimpešte, ki so jo sestavljali reprezentanti Madžarske, ki so nastopili pretokel nedeljo v Ljubljani proti reprezentanci Jugoslavije. Kot je bilo pričakovati, je ženska ekipa KK »Triglav« proti boljšim kegljačicam z Madžarske zgubila za 218 kegljev, medtem ko so člani v izenačeni borbi zgubili le za 17 podprtih kegljev. Rezultat je 5105:5088 v korist gostov.

Za dosledno upoštevanje vloge komun

OBCINSKI LJUDSKI ODBOR KRANJ JE KRITIZIRAL POSTOPEK PRI PRIPRAVLJANJU CENTRALIZACIJE MLINSKE INDUSTRIJE MIMO OBCIN, OKRAJA, TRGOVINSKE ZBORNICE IN SVETOV — NA GORENJSKEM NAJ BI BILO ENO SAMOSTOJNO PODJETJE MLINSKE INDUSTRIJE

Ko so na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora Kranj razpravljali o pripojitvi mlinskega podjetja »Klasje« Kranj k podjetju »Žito-moka« v Ljubljani, so sklepi, naj bi Občinski ljudske odbor preko Okrajnega ljudskega odbora skušal urediti stvari tako, da bi bilo na Gorenjskem eno samostojno mlinsko podjetje (namesto sedanjih treh), ki bi imelo pooblaščilo za trgovanje z žit in mlinskim izdelki.

V sredo so se zato zbrali na Občinskem ljudskem odboru v Kranju predstavniki kranjske in Škofjeloške občine, okrajnega ljudskega odbora, občinskih in okr. Svetov za blagovni promet ter Okrajne trgovinske zbornice. Razpravljali so o posledicah, ki bi jih po njihovem mnenju imela združitev mlinskih podjetij na preskrbo Gorenjske. — Nerazumljiv pa jih je predvsem postopek, po katerem naj bi se ta združitev izvršila. Ta način so grajali tudi že odborniki na zadnji seji Občinskega ljudskega odbora v Kranju. Kaže, da je vse dosedanje delo za združitev le plod osebnih dogоворov nekaterih ljudi, nihče pa o tem ni obvestil pristojnih občinskih ljudskeh odborov - Kranj, Škofja Loka in Radovljica — niti Okrajnega ljudskega odbora, niti Trgovinske zbornice.

Vse bi šlo gladko naprej, če se ne bi ustavilo na zadnjem zasedanju Občinskega ljudskega odbora Kranj, kjer so se odborniki potem, ko jim je bilo razloženo, da je Občinski ljudske odbor postavljen glede združitve že pred gotovo dejstvje, upravičeno vprašali, čemu naj potem še samo formalno sklepa o združitvi. Ker pa so občinski ljudske odbori dolžni dati svoje soglasje, so stvari le natanceno pregledali. Kritizirali so predvsem način takega združevanja mimo občin, okraja in drugih pristojnih organov, ker so končno tudi ti odgovorni za nemoteno preskrbo prebivalstva in tudi delo gospodarskih organizacij samih. Tak način dela slabovpliva na delo občinskih ljudskeh odborov, na vlogo, ki jo imajo komune pri urejanju posameznih vprašanj na njihovem območju, duši njihovo iniciativno pri odločanju in ustvarja mnenje, da komune le formalno »sklepajo« o tem, kar so »višji organi že odločili«.

Prav tako zavira tako preksa delo organov delavskoga upravljanja in proces uveljavljanja teh organov. To zgovorno potrjujejo sklepi delavskih svetov omenjenih podjetij, ki so vsi soglasno in brez razprav izglasovali združitev, če da tako nimajo kaj diskutirati, če je to določil nek »višji organ«.

Ob vsem tem pa so odborniki izrazili tudi bojazen nad posledicami te združitve. — Ljubljansko podjetje bi imelo na trgu monopolen položaj in bi zaradi tega lahko prišlo do motenj pri kvaliteti izdelkov, hkrati pa tudi pri solidnosti in načinu preskrbne Gorenjske. Zato so sklenili, da bodo o stanju seznanili republike in zvezne organe.

L.J.

NAŠ RAZGOVOR

Pred revijo pevskih zborov v Kranju

Ker menimo, da utegne ljubitelje zborovskega petja OLO Kranj. Prireditve sodi v okvir proslav v počastitev 4. julija — Dneva borca. Pred revijo bo tudi prometni koncert godbe na pihala DPD »Svoboda« Kranj z dirigentom Prešernovega pevskoga zboru in predsednikom glasbenega sestova pri pihalki.

— Doslej se je prijavilo k sodelovanju 31 pevskih zborov iz vse Slovenije. Med njimi je 14 moških, 14 moških in 3 ženski pevski zbori, ki stejejo skupno okrog 1500 pevcev. Med temi zbori naletimo na mnoga zvezne imena, ki obetajo visoko kvaliteto zborovskega petja. Veliko število zborov in bogata ter tenkočutna izbirala pesmi, ki bodo izvajane na reviji, nam torej obetajo lepo glasbeno doživetje.

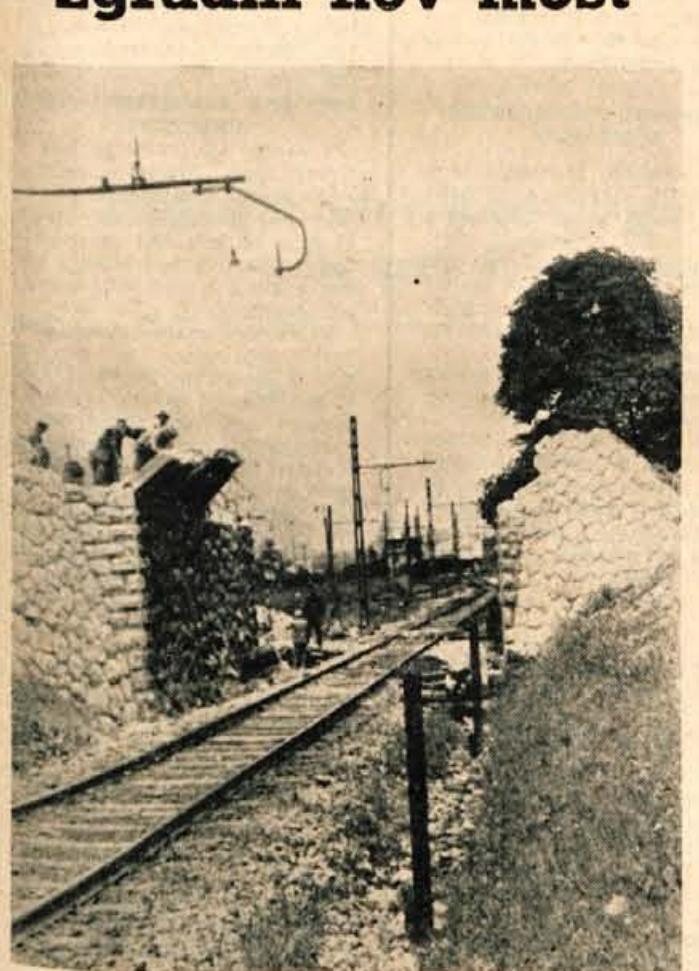
— Začetek revije bo v nedeljo, 29. junija ob 9. uri v veliki dvorani Sindikalnega doma. Prireditelj je Svet nastopajoči zbor?

— Kakih posebnih pogojev sicer ni. Posebnost utegne biti le v zahtevi, kar zadeva zborovsko literaturo. Izvajane bodo samo pesmi, ki so nastale po letu 1945. Zaradi velikega števila prijavljenih zborov bo sleherni od njih zapel tri pesmi.«

— Kakšen namen ima revija?«

— Predvsem moram poudariti, da revija ne bo imela tekmovalnega značaja, temveč bo služila zgolj kot pričak ustanovljajočih hotenj, dela, rasti in uspehov naših pevskih zborov. Podoba, ki nam jo bodo posredovali zborovski nastopi, pa nam bo služila izhodišče za nove pobude in smernice, s katerimi bomo v prihodnje uravnavali bogata hotenja slovenske zborovske kulture.«

S.S.

TE DNI PO SVETU

V Washingtonu je bilo več britansko - ameriških posvetovanj o položaju v Libanonu. Na njih je sodeloval tudi ameriški zunanj minister Dulles. Po posvetovanjih s strokovnjaki je Dulles rekel, da je položaj zamotan in napet, da pa ni alarmant. V Washingtonu menijo, da bi uporniki v Libanonu radi okreplili svoje pozicije, preden prispe v Bejrut vsa misija OZN.

Dag Hammarskjöld je sklenil odpotovati v Bejrut, kjer bo prisostvoval prvemu sestanku opazovalcev OZN v Libanonu. Na pot je krenil v torek. V OZN so bili spriče te Hammarskjöldove odločitve presenečeni. Nekateri sodijo, da hoče nemara s svojo intervencijo vplivati na pomirjenje napetega položaja v Libanonu.

V Los Angelesu se je v ponedeljek začela nova obravnavna proti vojnemu zločincu Andriji Artukoviču, ministru v Paveličevi vladi v NDH, čigar izročitev zaradi hudih zločinov, ki jih je zagrešil med drugo svetovno vojno, je Jugoslavija zahtevala že v avgustu 1951. Artukovič je obdolzen, da je ubil 1293 moških, žensk in otrok, razen tega pa zločinov, katerih posledica je bila, da je izgubilo življenje kakih 200.000 Srbov, Hrvatov, Židov in Ciganov, ki so končali v ustaških taboriščih in zaporih. V Kaliforniji, kjer Artukovič živi, se je začela srdita kampanja, s katero hočejo prikriti resnico, da je Artukovič v resnicni vojni zločinec. Njegovi avokati, del katoliške duhovščine in ustaška emigracija so napeli vse sile, da bi ga rešili.

Zunanji minister SZ Gromiko je v ponedeljek sprejel veleposlanike ZDA, Velike Britanije in Francije. Govorili so o vprašanjih v zvezi s konferenco na najvišji ravni.

Državni sekretar za narodno obrambo, general JLA Ivan Gočinja kje v torek dopoldne sprejel grško vojaško letalsko delegacijo pod vodstvom letalskega generalmajorja A. Vlantousisa. Grško delegacijo je sprejel tudi načelnik generalnega štaba JLA generalpolkovnik Ljubo Vučković.

V centru za atomske raziskave v Oak Ridgeu v Tennesseeju je nastal hud preplah zaradi nenadnega povečanja radioaktivnega sevanja. Komisija za atomsko energijo je objavila, da se je to zgodilo zaradi napake nekega uslužbenca. Do eksplozije sicer ni prišlo, vendar so odredile stroge varnostne ukrepe v centru in okolici. Jedrskemu sevanju je bilo izpostavljenih 7 ljudi, ki so zdaj v oskrbi strokovnjakov.

V Kairu so bili v torek zaključeni 2 tedna trajajoči jugoslovansko - egiptovski gospodarski razgovori. Vodji obeh delegacij Toma Granfil in dr. Bedauel Sijati sta podpisala protokol o blagovni izmenjavi in plačilih, sporazum o investicijskih dogovorih in sporazum o znanstveno - tehničnem sodelovanju.

IZDAJA ČASOPISNO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNİK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNİ UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ŠTEVILKA 397 - TELEFON UPRAVE ŠT. 475 / TEKOČI RAČUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRAJNU 61-KB-1-Z-135 / IZHAJA OB PONDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DIN. MESECNA NAROČNINA 50 DIN

LJUDJE IN DOGODKI
Krvavi epilog na Madžarskem

Novica o usmrtitvi bivšega madžarskega predsednika vlade Imre Nagya (izg. Nadža) je najprej združila presenečenje, nato pa ogorčenje. Svet je z globokim razočaranjem prisluhnil sporoučilu, ki ga je objavila sovjetska (ne madžarska) agencija. Ves »sodni proces«, o katerem nihče poprej ni ničesar vedel, je potekal tajno, metode in represalije pa so na las podobne tistim, ki jih je nekdaj izvajal Stalin in proti katerim se je izrekel sam Hruščev in ves 20. Kongres KP SZ.

Tudi obtožbe so formulirane v tem duhu. Imre Nagy in osem njegovih sodelavcev so baje »na čelu domačih reakcionarnih sil in v zvezi z inozemskimi imperialisti poskušali izvršiti udar in zrušiti LR Madžarsko.« Obrazložitev nadalje navaja, da so »zaročniki poskusi zatočišče tam, od koder so že poprej dobivali podporo, to se pravi v jugoslovanskem veleposlaništvu. Otdot soše naprej posiljal navodila na nadaljevanje oboroženega odpora za ponovno spodbujanje in za organiziranje stavki, ki bi ohromili življenje.«

Predstavnik našega sekretariata za zunanj zadeve Jakša Petrič je odločno zavrnil vse te obtožbe kot neutemljene in izmišljene. Hkrati pa je opozoril na očitno kršenje sklenjenega sporazuma med sedanjim madžarsko vlado in Jugoslavijo. Po tem sporazumu se je madžarska vlada obvezala, da ne bo kaznovala Imre Nagya in članov njegove skupine zaradi preteklega delovanja in je zagotovila, da bodo lahko »svobodno od-

šli na svoje domove, potem ko bodo zapustili jugoslovansko veleposlaništvo.«

Madžarska vlada in sovjetske oblasti so surovo potepiale dano besedo, ko so Imre Nagyu in vse sodelavce takoj po odhodu z jugoslovanskega poslaništva zaprle in izgnale v Romunijo. Toda še tudi potem je Hruščev izjavil dopisniku Ital. časopisa »Messenger«, da bodo »blago in razumevanje ravnali s priporoki. Se nedavno pa je predstavnik madžarske vlade zanikal, da bi Imra Nagyu in sodelavce postavili pred sodišče.

Toda zdaj je vseh utvar konec. Imre Nagy in sodelavci so doživeli tragično usodo, kakršno poznamo iz najbolj mračnih dni Stalinove shrovadile.

»Videti je, da se zgodovina ponavlja,« pravijo v pariških krogih političnih opazovalcev. »Leta 1949 je bil Rajkova proces signal za protijugoslovansko gonjenje istočasno, ko je prišlo do poslabšanja v hladni vojni. Leta 1958 pa so napadi proti Jugoslaviji dobili krav

epilog v Budimpešti.« Kar povzroča zaskrbljenost v svetu je poleg ogorčenja zaradi tehtanja načinov in izmišljene. Hkrati pa je opozoril na očitno kršenje sklenjenega sporazuma med sedanjim madžarsko vlado in Jugoslavijo. Po tem sporazumu se je madžarska vlada obvezala, da ne bo kaznovala Imre Nagya in članov njegove skupine zaradi preteklega delovanja in je zagotovila, da bodo lahko »svobodno od-

Glasilo italijanske socialistične stranke »AVANTI« pa pravi: »Koliko lahko odsode madžarskega vrhovnega sodišča koristijo notranji pomirivti Madžarske, koliko napredku socializma in končno popuščanje mednarodne napetosti, more povedati vsakdo, kdor je bral in kot mi, socialisti, tudi sprejet dramatične obtožbe Hruščeva proti Stalinovim izbruhom.« Sam Hruščev je prevzel nase dolžnosti, da napravi konec zločinom Stalinove dobe. Toda tačni proces Nagy in sodelavcem, smrtno odsode in usmrtilne »voditelje madžarske vlaste nas spet spominjajo na toloso osovraženo in obsojeno razdobje.«

»19 mesecev po vstaji je bilo pričakovati pomilostilev,« pravi voditelj italijanske socialistične stranke Nenni. »Namesto tega pa je prišlo do usmrtilne, ki spet odpira stare rane, nanje pa postipa sol mržnje.«

»Ta usmrtilitev zadaja usoden udarec zblževanju narodov, razdeljenih na bloke,« je izjavil bivši francoski ministrski predsednik Mendes-France. Glasovi protesta so prizurnili vsevposod, od najrazličnejših, predstavnih raznih političnih in drugih organizacij. — Njim pa se pridružuje splošna zaskrbljenost spriča takega namernega zastrovanja gonjenje proti naši deželi, ki pa utegne postati najvidnejši izraz poostrene napetosti v svetu nasipov in korak nazaj v dosedanjih miroljubnih prizadevanjih človeštva.«

MARTIN TOMAŽIČ

kratko, vendar zanimivo

V MAJU PREKORAČILO OBMEJNÍ BLOK V RATEČAH 4514 POTNIKOV

Odkar je v veljavi mali obmejni promet med Jugoslavijo in Italijo, je tudi na meji v Ratečah čedalje živahnje. V aprilu je prekoračilo mejo 91 motornih vozil s 170 potnikov, z rednim potnim listom pa 52 vozil s 148 potnikami. Mnogi pa prihajajo tudi peš ali s kolesi. — V maju pa je prekoračilo mejo 4514 potnikov, in sicer 2006 v okviru malega obmejnega prometa, 1139 dvolastnikov, 853 potnikov je prišlo v našo državo s potnim listi, državo pa je zapustilo 516

potnikov s potnimi listi. Potniških avtomobilov je šlo v tem času v obe smeri 416, teda več na našo stran, avtobusov 25 itd. Med potniki s potnimi listi prevladujejo Nemci in Avstriji. Poslužujejo se ceste preko Trbiža, ker je prikladnejša kot preko Korenskega sedla, dočim se vračajo čez Korensko sedlo. — k.

SOLSKA RAZSTAVA V RADOVLJICI

Včeraj, 19. junija so v Radovljici zaprli šolsko razstavo, ki je bila skoraj teden dni na ogledu. Razstavljeni so učenci osemlet-

nih šol iz Radovljice, kot tudi osnovnih šol iz Begunj, Lancovega in Mošenja.

V dveh velikih razstavnih prostorih so bili prikazani učni pripromočki in drugo gradivo. Večino pozornosti pa so vzbujala račna dela. Učenke so pokazale razne vezenine, pletenine, kroje in druge izdelke, kar je za njihova leta vredno pohvale. Prav tako so na razstavi prikazali tehničnih, slikarskih, konstrukcijskih in drugih del, ki so med starši in drugimi obiskovalci razstave vzbudili veliko zanimanja. — K. M.

TURISTI NA BLEDU IN V BOHINJU

V prvih mesecih letosnjega leta je obiskalo našo republiko veliko več domačih in tujih gostov, kakor in istem času lani. Največ gostov je bilo na Bledu, v Bohinju in v Portorožu. Dosej so zabeležili 380.000 nočnih od tega 40.000 tujih.

SOVJETSKI VELEMOJSTER V KRAJNU

V ponedeljek, 16. junija je v restavraciji »Iskre« v Kranju odigral znani volemojster Paul Keres (SSSR) simultano proti 30 šahistom iz Kranja. Po treh urah je volemojster 20 partij odločil v svojo korist, 4 remiziral in 6 izgubil. Volemojstra so premagali: Bukovac, Simčič, Priklil, Stagar, Prelovsek in Brtoncelj; remizirali pa so: Misjak, Pogačnik, Janhar in Mezek.

Kljub temu, da spada na 3. mesto v svetovni takmičnosti, je to najslabši izid, ki ga je doživel katerikoli inozemski šahist v Kranju. Ob zaključku je volemojster pohvalil mlade kranjske šahiste in se zahvalil za gostoljuben sprejem.

I.

JUTRI ZVEČER NA KRAJSKO KOPALISČE

Neučakani ljubitelji plavalnega športa bodo po enoletnem molku jutri, v soboto, 21. junija, spet prišli na svoj račun. Kranjski plavalci se bodo zvečer ob 20. uri prvič v letosnji sezoni srečali z eno najboljših plavalnih ekip naše države — Primorjem z Reke. V obeh moštvinah bo nastopilo nekaj državnih reprezentantov in kandidatov za državno reprezentanco, zato je pričakovati, da bo prijateljski dvojbor od prve točke sporeda do zadnje nadvse zanimiv.

Prav gotovo pa bo najmikavnejša waterpolo tekma, čeprav v tem srečanju Kranjčani nimajo večjih zgledov na uspeh, vendar pa bodo gledalci lahko uživali ob gledanju igre gostov, ki so že vrsto let eno naših najboljših moštov.

Fa-Bo

naša kronika

12. IN 13. JULIIA V SK. LOKO

Priprave za proslavo 15-letnice ustanovitve VII. Slovenske narodnoosvobodilne udarne brigade Franceta Prešerna so v polnem teku. Ostrednje prizadevilo bodo 12. in 13. julija v Skofji Loki. V soboto zvečer, 12. julija, se bodo v Skofji Loki zbrali preživeli borce Prešernove brigade, gostje in drugi. Prisostvovali bodo ponazoriti na Skofjo Loko, ki ga bodo prikazali predstavniki vodilne madžarske vlaste nas spet spominjajo na toloso osovraženo in obsojeno razdobje.«

»19 mesecev po vstaji je bilo pričakovati pomilostilev,« pravi voditelj italijanske socialistične stranke Nenni. »Namesto tega pa je prišlo do usmrtilne, ki spet odpira stare rane, nanje pa postipa sol mržnje.«

»Ta usmrtilitev zadaja usoden udarec zblževanju narodov, razdeljenih na bloke,« je izjavil bivši francoski ministrski predsednik Mendes-France. Glasovi protesta so prizurnili vsevposod, od najrazličnejših, predstavnih raznih političnih in drugih organizacij. — Njim pa se pridružuje splošna zaskrbljenost spriča takega namernega zastrovanja gonjenje proti naši deželi, ki pa utegne postati najvidnejši izraz poostrene napetosti v svetu nasipov in korak nazaj v dosedanjih miroljubnih prizadevanjih človeštva.«

MARTIN TOMAŽIČ

LJUDSKI ODBOR OBČINE JESENICE RAZPRAVLJA O PERSPEKTIVNEM PLANU OKRAJA KRAJN

Občinski ljudski odbor Jesenice, bo danes popoldne (20. junija) na 12. skupni seji razpravljal o osnutku petletnega perspektivnega plana okraja Kranj. Mimo tega bo ljudski odbor razpravljal še o razrešitvi direktorja Hotela »Razor« v Kranju, ki gori in postaviti prisilne uprave. Komisija, ki je pregledala zaključni račun hotela, je med drugim ugotovila, da je slabemu poslovanju kriv v prečasnem meri direktor podjetja. Tudi svet za turizem in gostinstvo sta razpravljala o poročilu komisije in predlagala ljudskemu odboru razrešitev direktorja in postavitev prisilne uprave.

Nadalje bo ljudski odbor, na današnji seji, sklepal o pooblaščilih Svetu za blagovni promet o evidenci in kontroli cen. Nakar se bosta zbori sestala na ločenih sejih in sprejela odredbo o skupnem zatrjanju rastlinskih bolezni, sklepalna o ustanovitvi mizarskega podjetja v Kranjski gori in o ustanovitvi brivnice na Zelezniki postajti Jesenice.

POPOPNE GIMNAZIJE BODO UKINJENE

V sredo, 18. junija je bila v Kranju seja Sveta za šolstvo OLO Kranj. Med drugim so obnavljali tudi perspektivni plan, ki velja od leta 1961 in vprašavajo razmestitve prosvetnega kadra v zvezi z ukinitev popolnih gimnazij.

Pri obnavljaju osnutka perspektivnega plana so govorili tudi o pošolskem izobraževanju, ki naj omogoči nadaljnje izobraževanje predvsem tistim, ki iz kakovosti kolik razlogov niso mogli nadaljevati s šolanjem. V ta namen naj bi občinski ljudski odbori ustanovili do leta 1961 center za pošolsko izobraževanje.

V zvezi z ukinitev popolnih gimnazij po splošnem zakonu o šolstvu, ki bo v kratkem sprejet, pa je prišlo do problema razmestitve prosvetnega kadra, ki služuje na sedanjih popolnih gimnazijah. Da se bo novo šolsko leto začelo v redu, bo treba del teh učnih moći razmestiti tudi na osemletke. Prav v tem pa tiči vse problematika, kajti nekateri prosvetni delavci, ki so do sedaj poučevali na gimnazijah, bodo hoteli tudi poslej poučevati v razredih višje gimnazij, kajti nekateri predstavljata gimnazijah. Vprašanje ukinitev popolnih gimnazij in razmestitve prosvetnega kadra na gimnazijah in osemletkah bo urejeno z razpisom službenih mest. V zvezi s tem bo Svet za šolstvo predlagal Okrajnemu ljudskemu odboru Kranj ukinitev popolnih gimnazij.

S.

OBRAZI IN POJAVI

PRAVI ZAJEC

S Sergejem se, čeprav se poznavata že zelo dolgo, nikoli nisva prav intimno, prav zaupno pogovarjala. Mislim, da se on silno redkodaj s kom intimno pogovarja — ce se sploh kdaj. Stvari, ki ga težijo ali radujejo, nosi sam. Pa ce bi ga kdaj še tako bolelo, on ne bo niti najbljžim znancem zaupal, kaj ga mori. Nosil bo svojo skrb v sebi, premleval jo bo in obračal v sebi, dokler je ne obrusi in pridene k drugim, spravljenim tako globoko, da jih nihče ne more izkopati na sončni dan.

Najbrž je vino zakrivilo, da mi je zdaj vendar enkrat nekaj zaupal. Ce bi rekel, da sva bila pijača, bi to ne bilo točno, niti pravično; res pa je, da sva ga popila malec čez tisti odstotek, ko je človek še, kakor pravijo, nedolžen, stoddostno trezen.

— Pravi zajec, — je rekел. — Pravi zajec sem.

— Kaj ti pa je? — sem ga vpra

Vrnimo bohinjskemu siru dober sloves

Zgraditi bi bilo treba sodoben mlekarstveni obrat

Bohinjsko sirarstvo, ki je bilo nekdaj na vidnem mestu v tej panogi gospodarstva, ni napredovalo, razen nekaterih obnovljivih planinskih sirarn. Prav zadnjega leta preživila precejšnje težave. Vzrokov za to bo verjetno več.

Kaže, da Bohinjci posvečajo premalo pozornosti prav mlekarstvu. Menijo, da je premalo rentabilno, da je bolj postranska panoga, čemur bo verjetno vzrok razvoju industrije, ki daje večjo možnost stalnega zaslužka.

Eden glavnih vzrokov so zastarele in primitivne sirarne, nekatere zgrajene že pred 60. leti, v katerih pa ni opaziti glede opreme nikakega izboljšanja. Bohinj,

katerega obe dolini — spodnjo in zgornjo — povezuje krožna cesta, dolga ca. 16 km, ima 4 majhne sirarne, ki za današnje čase res niso več primerne. Marsikdo bo dejal: »Zakaj smo pa včasih lahko izdelovali dober sir.« Mislim, da se na »včasih« ne moremo ozirati, kajti tehnika danes vse povsod napreduje, prav tako tudi v mlekarstvu, razen seveda v Bohinju. Z razvojem tehnike pa se pojavljajo tudi vedno večje potrebe, ki so danes popolnoma drugačne, kot so bile včasih.

V mlečni dobi, od marca do srede junija, predela vsak obrat 1000—1500 l mleka dnevno, skupaj 4000—4500 l, kar bi v današ-

nem času lahko predelala ena enoten gospodarski cilj v dobrobit celotne družbe, ne glede na spodnjo ali zgornjo dolino.

V Bohinju so naravnii pogoj za razvoj mlekarstva živinoreje, turizma in gozdarstva. Prav zaradi turizma, ki je v Bohinju sicer še neucrejen, ki pa ima bodočnost, je toliko bolj potreben zgraditi sodobno in moderno mlekarstvo, ki bi bila v čast in ponos vsem Bohinjecem prav tako, kakor nekdaj njihovim prednikom sedaj že zastarele bohinjske sirarne. Ta obrat naj bi zgradili tam, kjer bo ekonomsko in gospodarsko najboljše, nikar pa ne smejo o tem odločati lokalistična nagnjenja in mišljenja.

Le z dobrimi in kvalitetnimi izdelki bo Bohinj lahko obdržal svojo tradicijo bohinjskega sira in zadovoljil še takoj razvajenega gosta in turista. Zahteve ljudstva so danes namreč mnogo večje kot nekdaj. Izletnik ni več zadovoljen samo z enovršnim sirom, želi različnih izdelkov in mlečnih pišča, ki pa jih bo lahko nuditi le moderen obrat z dobro usposobljenim strokovnim kadrom. Prav zato pa je treba, hkrati z drugim, skrbeti za strokovni kader. Kostrični bi bili razni strokovni tečaji. Tak trdinevni tečaj je predlagal Gospodarska poslovna zveza Bohinj—Bled v Stari Fužini že aprila letos za sirarje. Udeleženci tečaja so se seznanili z moderno tehnologijo sirarstva, prikrojeno za razmere v Bohinju, in sicer teoretično in praktično. Ob tej priliki so razpravljali tudi o vsakdanjih težavah bohinjskih sirarjev, ki jih pa sami ne bodo mogli odpraviti. »Marsikaj novega koristnega smo slišali in videli,« so ugotovili udeleženci ob zaključku tečaja, z delu, da bi prvemu kmalu sledili drugi.

S F. Delovanje stanovanjskih skupnosti v našem okraju ni stanovanjskih poslopij. Tako se, ob razumevanju Občinskega ljudskega odbora, veča njihova materialna osnova.

Tudi na nedavnem plenumu Glavnega odbora SZDL Slovenije je bilo ugotovljeno, da stanovanjske skupnosti labko mnogo uspešnejše urejajo nekatera vprašanja družin v sodobnem življenju (kot so, denimo, družbena prebrana, ustanove za varstvo otrok, servisi za pranje, popravila itd.) kot bišni svet občine. Hišni svet imajo namreč premajno območje in materialno prešibka tla, občine pa so preobremenjene s širšimi nalogami. Prav tako nerešeni problemi družin pa močno vplivajo na komunalni standard, na počutje ljudi in s tem tudi na njihovo boljše ali slabše delo v podjetjih in ustanovah.

Zato življenje naravnost terja, da ustavljamo in razvijamo stanovanjske skupnosti in Planini. Ugodno vpliva povsod tam, kjer so zanje objektivni pogoji. Le-ti sicer da jim je Občinski ljudski še niso povsod dozoreli, to odbor letos prepustil nekaj da v nekaterih industrijskih krajih na Gorenjskem, kjer sodobna družbena ekonomaska struktura posameznih naselij že omogoča in zabeavlja stanovanjske skupnosti, letenu vprašanju subjektivnih razlogov še nismo posvetili skupnosti tudi del stanovanjskih najemnin, ki je odmer.

S seje Občinskega ljudskega odbora Radovljica

Kako ekonomičnejše graditi stanovanje

VEC RAZVEDRILA

Ko so govorili o turizmu, je bilo poudarjeno, da donaša ta panoga vedno večji delež v gospodarstvu občine. Skupno število nočnini se je lani že povečalo na 70.000. Cenijo, da je znašal iztržek kakih 40 milijonov dinarjev.

Z nadaljnji napredki turizma pa je nujno poskrbeti za večjo udobnost gostov, posebno pa še za njihovo razvedrilo. V ta namen bodo še letos marsikaj izboljšali. Hkrati bodo vlagali večja sredstva tudi v obnovi in

ureditve turističnih krajev. Nujno potrebno je temeljito preurediti Kopališče v Radovljici, za kar bo potrebno kakih 30 do 35 milijonov dinarjev. Eno velikih del je tudi ureditev športnega centra na Taležu, kamor nameščajo zgraditi žičnico. Prav tako nameravajo dokončno urediti smučarsko kočo v Dragi pri Begunjah ter druge turistične objekte.

Na tej seji so precej razpravljali tudi o okrajnem perspektivnem družbenem planu.

K. M.

Drobne s kranjskih sestankov

Stanovanjska skupnost terena posvetili delu z otroki, ki imajo v šoli težave pri učenju. To bi bilo moč storiti prav v teh zavetiščih in šolah, kar naj bi samostojno organizirali preko šolskih odborov in svetov. S tem bi mnogo pomagali staršem in otrokom ter tudi šoli zagotovili lažje delo.

Svet za varstvo družine pri ObLO Kranj je sklenil, da naj bi takoj začela z delom dnevna zavetišča za šolske otroke na Hujah in da naj se ustanove še zavetišča za predšolske otroke na Zlatem polju, v Stražišču, na Planini in pri Vodovodnem stolpu. Sprejeli so tudi priporočilo, po katerem naj bi prosvetni delavci v času počitnic več časa

J. I.

Ponekod pozabljeno vprašanje

Delovanje stanovanjskih skupnosti jen glede na starost posameznih skupnosti v našem okraju ni stanovanjskih poslopij. Tako se, ob razumevanju Občinskega ljudskega odbora, veča njihova materialna osnova.

Tudi na nedavnem plenumu Glavnega odbora SZDL Slovenije je bilo ugotovljeno, da stanovanjske skupnosti labko mnogo uspešnejše urejajo nekatera vprašanja družin v sodobnem življenju (kot so, denimo, družbena prebrana, ustanove za varstvo otrok, servisi za pranje, popravila itd.) kot bišni svet občine. Hišni svet imajo namreč premajno območje in materialno prešibka tla, občine pa so preobremenjene s širšimi nalogami. Prav tako nerešeni problemi družin pa močno vplivajo na komunalni standard, na počutje ljudi in s tem tudi na njihovo boljše ali slabše delo v podjetjih in ustanovah.

Zato življenje naravnost terja, da ustavljamo in razvijamo stanovanjske skupnosti in Planini. Ugodno vpliva povsod tam, kjer so zanje objektivni pogoji. Le-ti sicer da jim je Občinski ljudski še niso povsod dozoreli, to odbor letos prepustil nekaj da v nekaterih industrijskih krajih na Gorenjskem, kjer sodobna družbena ekonomaska struktura posameznih naselij že omogoča in zabeavlja stanovanjske skupnosti, letenu vprašanju subjektivnih razlogov še nismo posvetili skupnosti tudi del stanovanjskih najemnin, ki je odmer.

3500 parov čevljev na dan

Tudi v podjetju »PEKO« v Tržiču so končno začeli z velikimi deli za rekonstrukcijo tovarne.

Slike nam kaže začetek gradnje poslopja za novi obrat, ki naj bi bilo dogotovljeno že konec leta, ker bo teklo vse delo na tekočem traku. Tako bodo z dograditvijo tega obrata, kot pravijo, povečali dnevno proizvodnjo obutve od 2700 na 3500 parov.

K. M.

Vzgoja strokovnega kadra v lesni industriji

Vajenska šola v Loki se uvršča v sistem izobraževanja odraslih

Klub pomembnosti v našem gospodarstvu, zlasti v izvozu, razpolaga okoli 80 lesnoindustrijskih podjetij Slovenije le z 12 inženirji, se pravi, da pride 1 inženir na 1440 delavcev, kar je glede na povprečje v drugih državah odločno preveliko. Primanjkuje tudi okoli 400 tehnikov.

Najbolj pereče pa je splošno naglega razvoja od žagarske v finalno proizvodnjo in vedno večjih zahtev domačega in tujih tržišč postalo vprašanje kvalificiranega delavskega kadra, saj industrijski način proizvodnje zahteva vedno več strokovnega znanja, sistem delavskega samoupravljanja pa seveda tudi precej splošne razgledanosti. Po dolgih letih zastaja je bila jeseni 1957 ustanovljena Vajenska šola za učence v lesni industriji v Skofiji Loki, da bi vzgajala delavce lesnoindustrijskih podjetij Slovenije ter s tem za podjetji Slovenske ter s tem za podjetji kričečo vrzel. V preteklosti kričečo vrzel. V preteklosti, zlasti v I. letniku prva skupina vajencev lesne industrije. Prav tako pa se je šola z organizacijo tečajev za izpopolnitveno strokovnost, zlasti pa za doseglo kvalifikacij delavcev uvrstila uspešno v sistem izobraževanja odraslih.

pokazali zanimanje in napredek v proizvodnji. Treba jim je v občasnih tečajih le dati dopolnilno teoretično znanje, ki ga bodo uspešno preizkusili in izpopolnili na svojem delovnem mestu v obratu. Menim, da bi bila to obenem tudi najkoristnejša pot za vzgojo tako zvanih obratnih inženirjev.

A. C.

Lani v kranjski občini okoli 27,000.000 za potrebe socialno-varstvene službe

V letošnji mandatni dobi je imel Svet za varstvo matere in otroka pri ObLO Kranj sedem rednih sej. Razpravljali so predvsem o razbremeni v pomoči zaposteni ženi, pristojnosti in delokrogu sveta, o šolskih zavetiščih, otroških jasilih, vrtcih, ljudskih kuhinji, patronačni službi, o kranjskih porodnišnicih, zdravstvenih kolonijah, organizaciji pomočne socialne službe na terenu in programu dela za leto 1961. Raztrega tega pa so na sejah reševali tudi proračune za pomoč in podporo. Reševanje teh žadev je dokaj kočljivo, ker je največkrat treba da bodo organizirali na terenu pomočno socialno službo. J. I.

Širok po domovini

VEČ PROIZVODNJA JEDILNEGA IN TEHNIČNEGA OLJA

V primerjavi z lanskim letom se je letos v Jugoslaviji v prvih petih mesecih povečala proizvodnja jedilnega olja za 71, tehničnega olja za 105 in margaoline za 144%. Kljub temu pa je izkorisčenje zmogljivosti v tej panogi še vedno 60%, to se pravi, da je še vedno na lanski davku na promet, medtem ko je stopnji. Večino jedilnega olja so cena domača masti ostala ista.

gorenjski obveščevalec

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Privatnikom ne objavljamo malih oglasov pred vplačilom. Cena malih oglasov je: preklic 20, izgubljeno 10 dinarjev, ostalo 12 din od besede, naročniki imajo 20 odstotkov popusta.

Telefonska številka naročnika v oglašnjem oddelku je: Kranj 475.

Nudim sobo poštenemu dekletu. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1053

Prodam kompletno spalnico, razno orodje za mehanika in motorček za kolo. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1062

Zaradi preureditve lokalna prodam sladoljni aparat s kapaciteto 30 litrov na uro. »Delikatesa«, Kranj.

-1061

Nalivno pero in kemični svinčnik v usnjem etuiju, pozabljjen v tehnični pisarni »Gorenjske tiski«, dobi lastnik ravnam.

-1058

Prodam novo, enostanovanjsko, vseljivo hišo z vrtom. Nova vas št. 1 pri Radovljici.

-1063

Kupim suhe hrastove deske 30 mm. — Sodarstvo Homan, Ljubljanska 19 (Labore), Kranj.

-1064

Zamenjam trosobno stanovanje v Kranju z družino z odraslimi otroci. Poizve se pri Arh. Gospodarska 4, Kranj od 15.-18. ure.

-1065

Suhe smrekove deske 2, 4, 5, 6 cm; borove 4, 5, 6 cm kupim. — Jakob Pungeršek, mizar Stražice, Hafnerjeva pot 2.

-1066

Zamenjam trosobno stanovanje za eno in polsobno stanovanje. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1067

Mirno sobo z veliko sončno teraso v centru Ljubljane zamenjam za stanovanje v Kranju. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1068

Vzamem šiviljo na dom. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1069 Izgubila sem svetlo modro jopico Brezij do Leš. Najditev

lja naprošam, naj jo proti ngradi vrne na naslov Razinger, Palovče 11, Brezje.

-1070

Slovenski fant, star 27 let, želi spoznati poštano slovensko dekle v starosti od 18 do 25 let. Zaželenega slike z življenjepisom na ime Janko Smid, Oberhausen, Sterkrade, Kleekamp 22/5, Zadnina Nemčija.

-1071 Izgubila sem vestjo od oblike od Stražišča do Gorenje Save. Najditelja naprošam, naj jo proti nagradi vrne na Udir Marija, Labore, porodičnica Kranj.

-1072 Zamenjam lepo opredeljeno sebo v centru mesta za prazno sobo v centru ali okolici Kranja. Informacije v tovarni »Spik-Kranj« — komerciala, tel. 389. 1073

Kupim malega konja »Ponja« — Andrej Kozelj, Primskovo, Jezerška 17, Kranj.

-1073 Kupim enodružinsko hišo ali stanovanje, vseljivo, do 500.000 dinarjev bližu proge ali avtobusne zvezze. Marija Krapec, Moše Pijade 24, Ljubljana.

Iščem službo Šoferja B-kategorije. Naslov v oglašnjem oddelku.

-1075

Prepričani smo, da se boste odzvali našemu pozivu in s tem obogatili že doslej zbrane predmete, ter na ta način pomagali čim verodostojnejne dokumentirati našo skupno borbo in s tem tudi pripomogli k čimboljši prestnosti Zbornika »Prešernove brigade».

Dopise naslovite na Okrajni odbor ZB NOV Kranj, ali pa na Pokrajinski muzej za Gorenjsko — oddelek NOB Kranj, Koroška cesta 3.

VABILO

na širši setanje članov Obračna nabavne in prodajne zadruge z o. j. Kranj, ki bo v pondeljek, dne 23. 6. 1958 v prostorih Trgovinske zbornice Kranj. Prešernova ulica 10 ob 9, ur dopoldne z naslednjim

dnevnim redom:

1. Sklepanje o spojilvi trgovine »Usnje« Kranj z ONPZ Kranj in skupno podjetje »Gorenjka« Kranj.

2. Razno. — Prosimo počnošteviline udeležbe!

Upravni odbor ONPZ Kranj.

PRODAJA PREMOGA PO LETNIH CENAH

Trgovski podjetje »KURIKO« Kranj, tel. 192 pripomore vsem svojim odjemalcem nakup velenjskega lignita in krmeljskega rjavega premoga že sedaj,

ker imajo te vrste premoga do konca julija po zaslugu rudniških kolektivov znatno nižje cene kot v času avgust—februar.

Na zalogi imamo tudi fižolovna dokumentacija — dnevniki in tako dalje).

KINO

»STORIČ«, Kranj: 20. in 21. junija ob 18. in 20.15 uri amer. barv. film »Napadci«, 21. jun. zadnjič 22. junija ob 10. uri amer. barv. film »Indijski borec«, 30. por. (novi) 60, čebula (nova) 70, česnje 50—60, kislje 30, med 400, skuta 90—100, surovo maslo 400—500, strojčni fiziol 180 din kg; ajdova moka 70—75, kozružna moka, koruzni zdrob, kozruža, krma za kokoši in proso 40, kaša 70—75, jajenje 65—70, fiziol 50—70, oves 25, šalotka 40, vrtne jagode 80, gozdne jagode 100—120, borovnice 55—80, orehi 90—100, kraljici 50—80, mleko 30, smetana 250 din liter; šopek redkvice 10 din, šopek novega rdečega korenja 10—12 din, česen (novi) 5—10 din kom., kolerabe (novi) 5 din kom., kolerabe (staro) 10—20 din kom., špinata 20 din merica, solata beriške 10 do 15 din merica, šopek peteršilja 10 din, jajca 16—18 din kom., piščanci 300 din kom., kokoši 350 do 450 din kom., zajci 120—250 din kom.

R A Z P I S

ISKRA

tovarna elektrotehničnih in finomehaničnih izdelkov

SPREJME S TAKOJŠNIM NASTOPOM ALI PO DOGOVORU:

VEC STROJNIH TEHNIKOV

VEC ELEKTROTEHNIKOV ZA JAKI IN ŠIBKI TOK

VEC ABSOLVENTOV VIŠJE EKONOMSKE SOLE

VEC ABSOLVENTOV SREDNJE EKONOMSKE SOLE

VEC ABSOLVENTOV ADMINISTRATIVNIH SOL

Pismene ali ustne ponudbe dostaviti personalnemu oddelku.

ISKRA KRAJN

Personalni oddelok

OBVESTILO

KMETIJSKA ZADRUGA KRAJN

be letos odkupovala borovnice. Odkupna postaja bo na Kokriči pri Zaplotnikovih št. 96 in v Stražišču. Odkupna cena za prvorstne borovnice bo 60 din za kg, za borovnice slabše kakovosti pa 30 din za kg. Priporočamo zlasti šolski mladini, da se v čim večjem številu udeleži nabiranja borovnic, ker jim to nudi lep zasluzek med počitnicami.

Se priporoča Kmetijska zadruga Kranj.

—PARTIZAN—, Kranj: 21. junija ob 20.30 uri dvojni program: premiera jugoslovanskega filma MALI CLOVEK in predpremiera amer. filma MODRI PAJCOLAN.

22. junija ob 20.30. uri DOBRI VOJAK SVEJK, premiera češkega barvnega filma.

23. junija ob 20.30. uri DOBRI VOJAK SVEJK, češki barvni film.

»TRIGLAV«, Primskovo: 21. junija ob 20. uri ameriški barvni film »Bledoličnikov sin« — zadnjič. — 22. junija ob 17.30 uri ameriški barvni cinemascop film »Nudijanski borec«.

»SVOBODA«, Stražišče: 21. junija ob 20. uri ameriški film »Po krivici obsojen«, 22. junija ob 17. uri ameriški barvni film »Veselo izkrcevanje«, ob 19.15 uri ameriški barvni cinemascop film »Indijaner«.

NAKLO: 21. junija ob 20. uri amer. barv. cinemascop film »INDIJANSKI BOREC«, 22. junija ob 17. uri amer. film »PO KRIVICI OBSOJEN«, ob 19.15 uri amer. barvni film »VESELO IZKRCAVANJE«.

»KRVAVCI«, Cerknje: 21. in 22. junija angleški film »RAZDOVJENO SRCE«, v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 15. uri.

»SORA«, Škofja Loka: 20. do 22. junija franc. film »CE BI VSI FANTJE SVETA«.

BLED: 20. do 23. junija franc. avstrijski barvni film »BEL AMI«. V petek, soboto in pondeljek ob 18. in 20.30 uri, v nedeljo ob 14., 16., 18. in 20.30 uri in ob 10. uri dopoldan matine.

RADOVLJICA: 20. in 21. junija ob 20. uri ter 22. junija ob 16. cinemascop film »ZLOMLJE«, 18. in 20. uri ameriški barvni film »NO KOPJE«.

LJUBNO: 21. in 22. junija ameriški barv. film »CLOVEK ZA PUŠKO«, v soboto ob 20. uri, v nedeljo ob 16. in 18. uri.

TRŽNI PREGLED

V KRAJNU

V pondeljek smo na kranjskem živilskem trgu zabeležili naslednje cene: bela moka 65, krompir 10—14, novi krompir 70, solata 40—70, navadno korenje 30, por. (novi) 60, čebula (nova) 70, česnje 50—60, kislje 30, med 400, skuta 90—100, surovo maslo 400—500, strojčni fiziol 180 din kg; ajdova moka 70—75, kozružna moka, koruzni zdrob, kozruža, krma za kokoši in proso 40, kaša 70—75, jajenje 65—70, fiziol 50—70, oves 25, šalotka 40, vrtne jagode 80, gozdne jagode 100—120, borovnice 55—80, orehi 90—100, kraljici 50—80, mleko 30, smetana 250 din liter; šopek redkvice 10 din, šopek novega rdečega korenja 10—12 din, česen (novi) 5—10 din kom., kolerabe (novi) 5 din kom., kolerabe (staro) 10—20 din kom., špinata 20 din merica, solata beriške 10 do 15 din merica, šopek peteršilja 10 din, jajca 16—18 din kom., piščanci 300 din kom., kokoši 350 do 450 din kom., zajci 120—250 din kom.

V KAMNIKU

Na kamniškem živilskem trgu prevladuje zdaj domača zelenjava in sadje. Zelo lepo solato so prodajali po 60 din, plave kolerabice po 50 din, zelenje pa po 80 din kg (čemu takrat zazlikava v ceni?), šopek peteršilja in korenčka po 10 din, česen glavica 12 din, jajca 17 din komad. Iz Stanje pri Litiji so že začeli z vozovi vožiti česnje na kamniški trg. Merili so jih po 40 din liter, domača česnje iz Palovčja pa po 30 in 40 din liter. Borovnice so bile 50 din liter, jagode pa 120 din kilogram.

NESREČE

CESTA NI POSTELJA

Bližu Črnivec, na glavnih cesti je v nedeljo zvečer ležal 67-letni Janez Mlakar, doma iz Spodnjega otoka pri Radovljici. Mimo je privozil A.M. iz Jesenic z osebnim avtom. Ker se je prav tam umikal nasproti prihajajočemu avtobusu, se je umaknil na skrajno desno stran in tam povozil ležečega Alojza, ki je hudim poškodbam podlegel.

KOLESAR POD AVTOM

Do hude prometne nesreče je v nedeljo zvečer prišlo v Cerknje. Sofer J. G. je povozil kolesarja Mirka Škofico, ki je nepričakovano privozil na cesto iz dvorišča gospodinje pri Kermu. Ponesrečen je dobil pretres možganov in druge težje telesne poškodbe.

K. M.

STRELSCHE PRIREDITVE V KRAJNU

Občinski strelski odbor v Kranju, ki je bil ustanovljen lansko leto, je letos krepkeje prijet za delo. Odbor se je lotil gradnje provizoričnega streljala za malokalibrsko puško in vojaško pištoljo, ki bo v kratkem dograjen. Izvedel je tudi dvoje tekmovanj, načrte občinsko ekipo prvenstveno tekmovanje v streljanju z zračno puško, ki se ga je udeležilo 20 ekip in kjer so dosegli najlepše uspehe mladinci, ter tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško ekipo lovske družine in strelec.

Zdaj pa pripravlja še množično strelsko tekmovanje parov z zračno puško v počastitev 10. obljetnice samostojne strelske organizacije FLRJ in 15. obljetnice bička na Sušnjaku. To tekmovanje bo v nedeljo, 22. junija, popoldne v Kranju v Mestnem logu. Tekmovanje ima propagandni pomen. Pri njem nastopajo pari in ona. Pravico nastopa ima vsakdo, torej tudi nečlan. Dvajset najboljših parov bo nagrajenih.

Prve dni julija bo v počastitev Dneva borca meddržavno tekmovanje z vojaško puško na streljalu v Struževem.

Pred VI. ljubljanskim festivalom

PRAZNIK slovenske kulture

V soboto, 28. junija, se bo v Ljubljani začel VI. ljubljanski festival, ki ga smemo upravičeno imenovati kot največjo slovensko kulturno manifestacijo. Uspeh sedanjih petih ljubljanskih festivalov, ki sodijo med najpomembnejše kulturne prireditve, je nedvomen. Boj kot ta ugotovitev pa utegnejo biti zanimive številke.

Vsi dosedanji festivali so zabeležili 73 glasbenih, 11 dramskih in 18 folklornih prireditvev. Na teh prireditvah je sodelovalo skupaj 9185 oseb, medtem ko je bilo obiskovalcev 211.410.

Kakor prejšnja leta, tako bo tudi VI. ljubljanski festival nudil obiskovalcem bogat program kvalitetnih prireditiv. — Največje zanimanje utegnejo vzbudit ljubljanska Opera s tremi predstavami »Prodane neveste« in z nastopom opernega baleta, ki bo posredoval balec Čajkovskega »Labodge jezera«. Med gosti bo nastopila tudi mariborska Opera z znano izvedbo Verdijeve »Aides«.

Dramski spored tvorijo Goldoni-jeve »Primorske zdrave«, ki jih bo vnovič uprizorilo Slovensko narodno gledališče iz Trsta, ljubljanska Drama bo uprizorila Shakespeareovo »Ukročeno trmo glavo«, eksperimentalno gledališče iz Ljubljane pa bo posredovalo Platonovega »Sokrata«. — Tudi ljubiteljem koncertov bo nudil ljubljanski festival dovolj zanimivega. Ansambel slovenskih solistov bo priredil večer izbrane slovenske glasbe, akademski zbor »Branko Kršmanović« iz Beograda bo izvajal slavnega »Simfonijo orienta« in Carla Orffa »Triumf Afrodite«. To pot bo sodelovala tudi Slovenska filharmonija, ki bo priredila koncert prvič izvajanj slovenskih skladb. Od gostov naj omenimo nastop celovških madrigalistov. Posebna privlačnost pa bo nastop argentinske sopranistke Helge Marino.

Z nastopom folklorne skupine »Taneč« iz Skopja bo uresničena davna želja Ljubljanačev, ki dolej še niso imeli prilike pozdraviti v svoji sredi odlične folkloriste z juga naše države.

V okviru festivala bosta priredeni tudi dve razstavi. Narodni muzej bo priredil zanimivo razstavo pod naslovom »Turški vpadi na slovenska tla«, Narodna in univerzitetna knjižnica pa bo priredila razstavo »400 let slovenskega koledarja«.

V okviru festivala bo odprta v Moderni galeriji tudi razstava pod naslovom »Sodobna slovenska umetnost«, ki bo nudila vpogled v 50-letni razvoj naše umetnosti od impresionistov dalje.

Nastop gojenec glasbene šole DPD »Svoboda« Kranj

Poleg Državne glasbene šole deluje v Kranju tudi glasbena šola DPD »Svoboda« Kranj. Gojenici te šole se uči igranja na instrumentu, ki niso zajeti v učenju načrtu Državne glasbene šole. Tu sta mišljena predvsem ljudska instrumenta — kitara in klavirsko harmonika. Tudi ta šola je te dni zaključila 50. poukom. V sredo, 25. junija, pa bo priredila ob 18. uri v Prešernovem gledališču javni glasbeni nastop gojenec iz razredov za kitaro in klavirsko harmoniko. Ob tej priliki bo nastopil tudi harmonikarski zbor. Ta prireditev bo hkrati združena tudi z razdelitvijo priznanj.

S.

Ob slikarski razstavi v Kranju

KRAJINARSTVO FRANCETA GODCA

V galerijskih prostorih kranjskega Mestnega muzeja srečujemo najčešče mlajše slovenske umetnike, ki so s svojim delom pričeli šele po zadnjem svetovni vojni, akademski slikar France Godec pa pomeni med tovrstnimi gosti gorenjske metropole izjemo, saj ga je na pozornico naše likovne kulture postavilo že predvino razdobje.

Dočim opažamo pri »mladih« iz idejne in čustvene razklanosti časa izlivajoče navdušenje za modernistične forme, katerih register obsegajo najrazličnejše stilne variente od primitivističnega realizma do čistega abstraktizma, nam ob Godčevi razstavi vzbuja pozornost okoliščina, da izpričujejo njegovi gvaši popolnoma drugačen razvoj. Njih glavna lastnost je namreč sodobni živčni napetosti odmaknjena umirjenost spretno koloriranega (nekaj del se sicer nevarno približuje tonskemu in motivnemu nivoju barvnih tiskov) postimpresionistično-realističnega krajinarstva, ki avtorju vsekakor najbolj »leži« in ki očitno presega vrednost njegovih figurálnih poskusov na temo NOB (razstavljeni so bili v Gorici). O abstraktnih kompozicijah, s katerimi se slikar menda tudi ukvarja, pa ne moremo izreči sodbe, ker jih pač še nismo videli, čeprav smo mnenja, da brez pejsaža najbrž ne bo nikdar zadovoljivo uspeval.

V mejah svojega ustaljenega realizma si Godec dovoljuje nekoliko slogovnih nihanj, oziroma oblikovnih in kolorističnih niansiranj, ki sovpadajo s posameznimi obdobji njihovega razvoja, tako da bi skoro lahko govorili o ustvarjanju »krutomodri (Morje pred viharjem), letni zeleno-rumeni (Istra, Brajda), violetni pomladno-jesenski (Ajdovščina, Samotna kmetija), konturirani (Ulica v Brdih, Kojsko) in ekspresivni fazi (Krajobraz z drevesom). Svojevrstno pravljeno romantiko vsebuje edino razstavljeni olje »Tolminski mlin«, najboljša pa so dela

iz zadnjega časa: Drevje ob vodi, Pomladne vode, Ob Savi, Jesen in dva Izvira Save. Nekatera od teh sodijo malodane med primerke tistega liričnega slovenskega krajinarstva, ki ga je zmogel povzdigniti do nedosegljive in neprekosljive kulmina-

ci seveda le Fran Pavlovec.

Realistično krajinarstvo bo

vedno imelo določen krog svojih

tvorcev, prirvzenec, občudoval-

cev in zagovornikov, dasi je bilo

od prvih pojavov umetnosti

(pracelok) pa vse do nizozem-

v poštov. Res — že res, toda niti najnaprednejši red ne more za-

nikati človekove potrebe po od-

dihu in sprostivosti v naravi prav

tako po uživanju likovnih pon-

azoritev prirode. Psihološka nuj-

nost je, da vsak posameznik vsaj

za nekaj trenutkov pozabi na

svoje skrb, težave, obveznosti

in se v tem dočutiti zadovolj-

ljiv. Težišče zgodbe: ali v socio-

loškem motivu dečka - brez-

domca, ki ga neznošne raz-

mere v družini privedejo na

ulico in v družbo mladih iz-

prijecev in kriminalcev, ali

je temen zgodbe pokazati napeto kriminalno zgodbo po

vzoru ameriških filmov tega

čanza? Dramaturška zaokro-

žena zgodba namreč ne tripi

dveh misli, katerima bi bile

posvečene iste izrazne mož-

nosti. Vsebinski komponenti

je lahko več, ostro pa je treba

ločiti glavno od stranskih.

Prav v tem pa utegne biti

glavni spodrljaj, ki ga otita-

mo filmu. Tudi tehnična plat

na filmu ni najboljša.

filmi, ki jih gledamo

NAPADALCI

je ameriški barvni western, kjer scenarist očividno ni imel drugega namena, kot ustvariti dovolj dinamično zgodbo o Divjem zapadu. Pravzaprav je razmišlanje o iskanju in izvirnosti motivov pri kavbojskih filmih precej jalova stvar. To velja tudi za film »Napadalec«. — Zgodba prioveduje o neznanostih razmerah v Kaliforniji v petdesetih letih prejšnjega stoletja, preden je bilo ozemlje priključeno Združenim državam. Čas in okolje sta bila torej dovolj mikaven temelj, na katerega je scenarist spremno zasnoval zgodbo o zlatu in plehpu. In jo presenetljivo dinamično izpeljal do konca. Prizori se vrste tako naglo, da jim gledalec komaj sproti sledi. Vse ostalo: liki in konflikti so risani površinsko, brez psiholoških poglavljaj. Dramaturško siblik in psihološko neutemeljenih mest zaradi prevelike dinamike skoraj ni opaziti. Težišče filma ni v igri, temveč v dogodkih, ki westernu res niso v sramoto.

MALI CLOVEK

Ob jugoslovanskem filmu, ki ga je za »Vardar film« režiral Žika Cukulic, smemo reči, da so se tó pot filmski ustvarjalec z dokaj srečno roko lotili sociološkega problema: pogumno so namreč pogledali v obraz resnic o dorašajočih brezdomcih in mladinskem kriminalu, ki je pogojen z ritmom velenstvenega življenja.

Brettom so ostale neizpolnjene. Tradicija, prepojena z reakcijskim mišljenjem o manjvrednosti človeka iz razreda zatiranih je močnejša. Toda moč tega razreda je čedalje večja, odraža se v solidarnosti pripadnikov te alia ona rase, ki so si prileči to, česar jim nekdaj niso priznali, jemati sami in v tem že mnogočeve uspeli.

Drama je režiral Jakob Kikelj, ki je hkrati odigral tudi vlogo reakcionarnega senatorja Langdonja. Z njim vred je celoten ansambel podal dokaj preprljivo podobo razmer v Ameriki v odnosu do črnega človeka. Zaradi svoje aktualnosti in umetniške vrednosti je prišlo do sporede številnih gledališč. Zelo realistično obravnavata problem rasne diskriminacije, ki izvira iz davne preteklosti, iz časov, ko so ameriški kolonialisti v korist velikih plantžankov ob sodili črnega človeka na večno suženjstvo. Od takrat do danes je, ne beli človek, ampak beli človek drugega »visjega« družbenega položaja, črnega človeka zatiral, zasmehoval njegovo osebnost, in teptal njegove najosnovnejše človečanske pravice. Avtorja slika osebe, ki si prizadevajo dati črnemu tisto mesto v družbi še po vojni, katero kot sužnji zaslужijo. Predstavnik teh je senator Langdon, ki je bojni, da se njegova hčer ne bi specala s črnecem, pa čeprav ima vojaške zasluge, ki si jih je pridobil kot poročnik v drugi svetovni vojni, obožvi črnca Bretta Charlesa, da je tat, ki zatem komaj uide hincjan. Upi in nade junakov, ki držijo z

FRANCE GODEC: ZELENICA - IZVIR SAVE (GVAS)

Za zaključek sezone „Globoko so korenine“

Dva kulturna dogodka v Škofiji Liki

S priključitvijo čitalnice je tudi knjižnica pridobila na svojem pomenu. Kot centralna občinska knjižnica se je vključila v občinski proračun kot samostojna kulturna ustanova, ki ureja vse knjižničarske posle v ob-

čini. Ustanovila je tudi tri podružnice: na Trati, v Zmincu in v Retecah, medtem ko je fond ostalih knjižnic združila s svojim, s podružnicami pa stalno zamenjuje nove knjige. Uspehi tega dela se že kažejo. V letošnjih zimskih mesecih se je število izposojenih knjig v primerjavi z lanskim letom povečalo skoraj za 150 knjig mesečno.

IZ GLASBENE KRONIKE

Drugi dogodek, ki je sicer prizadevajo dati črnemu tisto mesto v družbi še po vojni, katero kot sužnji zaslужijo. Predstavnik teh je senator Langdon, ki je bojni,

da se njegova hčer ne bi specala s črnecem, pa čeprav ima

vojaške zasluge, ki si jih je

pridobil kot poročnik v drugi

svetovni vojni, obožvi črnca

Bretta Charlesa, da je tat, ki

zatem komaj uide hincjan. Upi in

nade junakov, ki držijo z

četrti. Ustanovila je tudi tri podružnice: na Trati, v Zmincu in v Retecah, medtem ko je fond ostalih knjižnic združila s svojim, s podružnicami pa stalno zamenjuje nove knjige. Uspehi tega dela se že kažejo. V letošnjih zimskih mesecih se je število izposojenih knjig v primerjavi z lanskim letom povečalo skoraj za 150 knjig mesečno.

Preko 30 učencev je s samočinimi nastopi pokazalo svoje znanje in napredek. Posebno se je odlikovala s svojim talentom pianistka Jasna Kalandra. Vse

zanimanje poslušalcev pa je seveda veljalo prvonagradencu v oddaji »Pokaži, kaj znaš«, mlademu čeliku Milošu Mlejnku. S tem nastopom je glasbena šola potrdila nujnost svojega obstoja in velik pomen za glasbeno vzgojo mladine ter opravičila skrb občinskega ljudskega odbora, ki ji je letos po posredovanju šolskega odbora, staršev in predsednika sveta za šolstvo dodelil dobitnico za nov klavir. S tem je soli omogočil nadaljnjo rast.

Novost so bili trije učenci pri pihalih, ki so bili v prvem letniku in bodo že lahko zapolnili vrzeli v godbi na pihala loške »Svobode«. Poslebno pa je navdušila zadnja točka programa — valček Ubaldia Justina »Mala Tolminka«, ki ga je izvajal šolski orkester in ki ga tvoji 26 mladih instrumentalistov vzorčno. Po-

slušalstvo jih je po vsaki točki nagradilo s spontanim aplavzom. Med drugim so mladi koncertanti, kakor tudi njihov mentor, prof. Matija Terčelj, prejeli darila.

Mladim umetnikom želimo še mnogo uspehov, da bodo že v bližnji bodočnosti pomagali zamašiti vrzel v slovenski reproduktivni komorni glasbi.

Za lep večer sò moramo zahvaliti vsem učiteljem glasbene šole, posebno pa ravnatelju Edvardu Lipovšku in profesorju Capudru. Upajmo, da bo prihodnje leto prineslo še večje uspehe, ko bo z novo učeno močjo izpopolnjeno tudi poučevanje glasbene teorije.

Janko Krek

Danes (petek, 20. junija) se je na pobudo Zveze Svobod in prosvetnih društev Slovenije začela v Velenju revija amaterskih gledališč. Namen revije je predvsem pregled uspehov naših igralcev — amaterjev in pozivcev dramatične dejavnosti. Revija bo končana v nedeljo, dne 22. junija.

Na natečaju, ki ga je razpisala Zveza Svobod, je bilo izbranih 6 del, s katerimi se bodo predstavila naša prosvetna društva.

državniški pomerk

Za letovanje topel pulover

Desetletna Barbka bo šla v počitnici na letovanje s pionirji. Solski zdravnik je napravil predlog za bivanje v planinskem podnebju. Ker je v takih predelih zjutraj in zvečer precej hladno, pa tudi čez in večkrat vetrovno, ji bo mama spletela volnen puloverček s kratkimi rokavki. Vzorec je gladek in delo preprosto, tako da bo še marsikatera druga mama lahko razveselila svojo hčerko z novim puloverčkom.

MODA

Za novo sezono značilna poletna obleka iz kockaste bombažne tkanine. Oprjeti živote je krojen z rokavi, učinkovito krila pa poudarjata dva velika žepa

Levo: ravna obleka z vodoravnimi prugami, primera za vitke postave
Desno: elegantna princess obleka iz čiste vzorčaste svile. Visok izrez je prikrojen okusu letošnje mode, krilo pa je vstavljen po nekaj centimetrov pod pasom

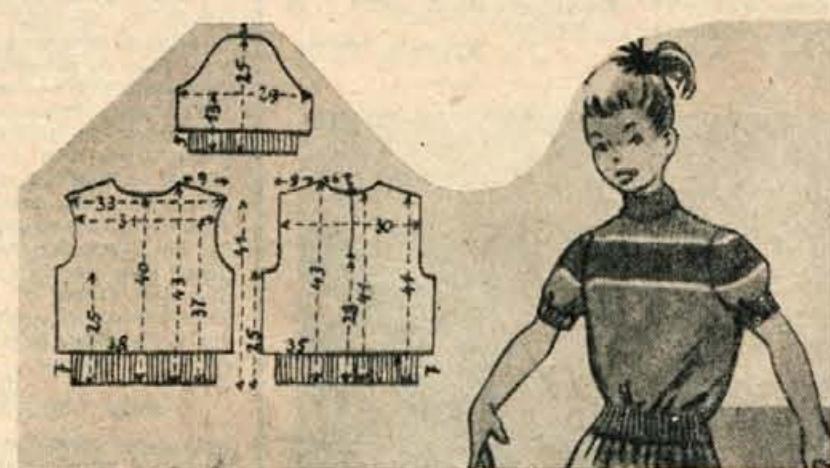

Blusa za poletje

Potrebujemo igle št. 2 in 2½ ter sivo, zeleno in belo volno. Osnovna barva je siva, široka proga zelena, ozka pa bela.

Prednji del začnemo s 100 zankami sive volne. Pletemo z iglami št. 2 in sicer 7 cm elastičnega vboda (1 leva, 1

za rokovni izrez 3 in 2 krat 1 zanko na vsaki 2 vrsti in še 2 krat 1 zanko na vsake 4 vrste. Na 28 cm višine razdelimo delo na dvoje in nadaljujemo s pletenjem na levi strani. Na 29 cm višine spletemo z belo in zeleno volno

Utrinek
ob razpisovanju
štipendij

Stipendiranje je postalno pri nas stalen in uspešen način za vzgajanje novih strokovnih kadrov. Tako delo ima prav gotovo več prednosti; med drugim so razpisani štipendij tudi kažipot absolvemnt splošnoizobraževalnih šol za usmerjanje v razne poklice. Ce je že razpisana štipendija za določeno šolo, potem je jasno, da ustanova ali podjetje človeka s tako strokovno izobrazbo potrebuje. In se bolj jasno se zdi potem človeku, da se morata oba podpisnika pogodbe o dajanju in prejemjanju štipendije teh določil držati. Pa ni vedno tako.

Za Gostinsko šolo v Ljubljani je razmeroma lahko dobiti štipendijo. Potreba po strokovno izobraženem kadru v gostinstvu je namreč tako velika, da morajo okrajne gostinske zbornice še vedno prirejati kratke tečaje, na katerih si udeleženci pridobivajo kvalifikacije. Statistika trdi, da vsak kvalificiran gostinski delavec lahko izbira med tremi službami.

Kako naj potem razumemo ukrep gostinskega podjetja, ki je z gojenjo GS podpisalo pogodbo o štipendirjanju (in to ne na začetku, temveč že sredi šolanja), več kot eno šolsko leto plačevalo štipendijo, tuk pred zaključkom šolanja pa prenehalo pošljati svoj prispevek? Dekle je poštano opozorilo podjetje, da bo postala pogodba neveljavna in zato neobvezna, če do določenega dne štipendije ne bodo poslali (da bi pač lahko poravnala svoj dolg v internatu). Odgovora na pismo ni bilo, denarja tudi ne. Dolžno vsto v internatu so pač na nek način plačali starši. In dekle lahko zdaj po svoji volji izbira službo.

Vprašanj, ki se ob takem ravnanju porajajo človeku, je nič koliko. Ali podjetje res ni zmoglo tistih 10.000 din, kolikor bi jih bilo še treba plačati? Kako bodo opravili izplačane štipendije, ki so zdaj ostale brez lastnika? Ce imajo toliko kvalificiranega kadra, da ga ne potrebujeta več (pa ga nimajo), čemu potem sploh sklepajo pogodbo o štipendirjanju? Itd. Takšno ravnanje ne moremo označiti drugače kot poplonoma nevzgojno, neodgovorno in škodljivo za podjetje, skupnost in posameznika.

-zk

Vsaka naša vasica bi vedela povediti iz velikih in težkih časov narodno osvobodilne borbe zgodobrez konca in kraja. Žal jih bo šlo precej v pozabo zaradi skromnosti naših ljudi. Silni napori, ki sta jih terjala od nas obnovna opustošene domovine in graditve nove družbe, pa nam tudi niso dopuščali, da bi počivali ob spominih na to herojsko dobo. Naši pogledi so morali biti venomer uprili le naprej — proti ciljem, ki smo si jih postavili za dokončno urešenje idealov ljudske demokracije. Ne da bi se tega vselej in vsakokrat zavedali, pa smo črpali za vztrajanje na tej nadaljnji poti moč prav v neomajni veri v zmago ljudske »pravde«, ki nam je vlovala neprestano pogumna že v oboroženi borbi proti okupatorju in njegovim protiljudskim pomagačem.

Iz tistih težkih a ponosnih naših dni nam pripoveduje tovaršica Jela iz Prezreni pri Podnartu, kako je organizirala doma in v bližnjih Zalošah za borbo ter politično pripravljala našo takratno mladino. Njeno delo je bilo zelo nevarno in težavno, ker ležijo Zaloše ob železniški progi, ki jo je nemška policija stalno kontrolirala.

Kot prve je pridobila v Zalošah v letu 1943 vse tri Drolove fante, Jožeta, Rudija in Leon.

Komaj 12 do 14 let stari so kmalu vneto širili propagandne letake, lepili in pisali borbeno pačole po zidovih in plotovih, večkrat tudi pred nosovi nemških patrulj. Pridružili so se jim še Ješetovi in Tomazinovi. Njihove akcije so se razširile na zbiranje pisarniškega in drugega materiala, ki so ga večidel kar sami prenašali na Brezovico pri Kropi do tamkajšnjih terencev, usposobili so se pa tudi za obveščanje o kretanjem sovražnikovih sil proti Jelovici.

Kot sta tako nekega večera mladincu Jože in Leon Drol spet z vso lito in vnemo trosila propagandni material vsak po svojem koncu vasi, se je znašla v kraju naenkrat nemška patrulja. Pojav patruljeju je za hip zmedel. Zbežala sta in pri tem na teku drug proti drugemu prav trdo zadela z glavama in odnesla pri tem oba lepe buške. Policija je pohitela za njima in ju tudi prijela. Jože, ki so mu izpod hlač še padali propagandni lističi, pa se je znašel in »zatožil« partizane, češ da so bili pravkar v vasi in natrosili letake, ki jih je bilo res vse belo po tleh. Patrulja je verjela, oba fantiča še »pohvalila« in jo v strahu, da bi ne bila presenečena, jadrno odkurila. Mladincu sta rešila sebe in tudi letake, ki so jih »korajžni« policisti jim v vasi ni bilo vse prav,

Naši mladi fantje so postajali tega, čeprav navzoči, niso opavili. Mladinci so pomagali tudi minerci pri rušenju železniške proge. Stražili so pri tem ob vojaško puško. Brz so jo rešili iz vode in tvagli z njo preko železniške proge ter jo skrili v skalah nad vasio. Od tam pa je prav kmalu prišla v roke partizana — borca. Izstaknili so v teh skalah (»Pod Stovcem«) še eno puško, ki jo je nekdo skril tam bržcas za namene divjega lova in tudi ta je šla takoj v Jelovico vtiči.

Ti uspehi so jih še bolj opomnili in položili so se ob pravni priliki viaka z muncijo, ki je zaradi letalskega napada obtočil ob gozdču pri vasi. Ko je straža, ki je spremljala viak, odpeta v gozd, sta se Rudi in Leon Drol vtičili v wagon in tam uplenila mitraljez z muncijo ter vse to srečno prinesla do prvega listnjaka. Od tam sta ga zanesla zvečer pod skale nad vasio, obvestila partizane in ga jim vsa ponosa sama izročila kot vojni plen.

Podobnih pogumnih dejanj bi fantje vedeli najbrž še povedati. Drol Leon je bil, kakor pravijo, tudi pravi specialist za lepljenje propagandnega materiala. »Pripoplal« je lepak menda s tako večino, da tudi taki, ki jim v vasi ni bilo vse prav,

Naj povemo še, da so organizirali v Zalošah v letu 1943 tudi AFZ in da sta med ženami prednjačili tovaršiči Drolova in Rožičeva. Konec istega leta pa so imeli izvoljen tudi že OF odbor. Med starejšimi domačini je bil eden prvoboriteljev Matevž Bertoncelj, ki je bil zaradi ilegalnega dela aretiran že v septembri 1941. Bratje Joža, Ivan in Peter Pogačnik pa so šli v partizane že v prvih dneh naše ljudske vstaje in vsi trije tudi padli. Vasicu je dala v NOB 13 borcov, od katerih je dalo življenje za svobodo petero, eden pa je padel v Begunjah kot taclec. Tudi Zaloše so torej dale časten delež v osvobodilni vojni, ponosne so pa še posebej lahko na svojo tedjanje mladino.

K SRECI SE BREZ NESREC
V Jenkovi ulici v Kranju pri lekarni je odprtina na pločniku menda že nekaj mesecov brez rešeteke (glej sliko). Cevrap je na tem kraju vsak dan precej prometa, zlasti še ponoči, ker je v neposredni bližini okna, kjer de-

žurni farmacevt izdaja zdravila, k sreči se ne bilo nesreč. Vsekakor pa je treba to odprtino takoj vsaj zasilino pokriti in s tem zavarovati mimoidoče potnike.

NEVARNA PASAŽA

Menda v Kranju po cesti proti Zdravstvenem domu, ki vodi mimo vrtnih vrat, vidnih na sliki, zlasti pa še mimo »krvola-

nega« psa, ni varno hoditi. Sicer v resnicu večkrat človek res ne upa tod mimo. Psi, ki se zaganja v mimoidoče, se pešci pri tudi kolesarji že kar boje! Lastnik naj bi temu psu odkaže primernejšo mesto, da ne bi več oviral mimoidočih.

CEMU JE JAMA ZA SMETI?

Prav gotovo ne za to, kot kaže naša slika, ki jo je naš fotoreporter ujal na filmski trak v torek dopoldne na dvorišču restavracije »Jelen« v Kranju. Smrad s kupa gnillih kosti je dokaj ne-

45 let gasilec

Pol Tržiča je tedaj upepelil nikdar nisem obupal. Naša drugogen. Na pokopališču se je žina je bila sploh gasilska družina ustavilo 79 novih, svežih grobov, žina od očeta naprej.

»Kdaj pa ste bili najbolj zadovoljni, kdaj ste imeli občutek, da ste največ pomagali, najbolj uspeli, ali preprečili veliko nesrečo?«

»Tudi tega je bilo veliko, veliko. Kdo bi si vse zapomnil. Vem, da je bila ena velikih naših preizkušenj ob požaru na Zagri v Mlaki pri Tržiču. To je bilo menda 23 tega leta. Celih 12 ur smo gasili. Zdaj je zmagoval ogenj, zdaj mi. Menda je bilo prav tisto leto, spomnim se, da je bilo na Binkošti. Jedli smo doma, ko so pritekli klicati, da gori Radovljica. Gorelo je v Predtrgu. Ko smo bili pripravljeni, da gremo na pomoč. Toda po kateri poti? Tekli smo na postajo. Ko je bil tudi vagon z lokomotivo in tudi v Kranju so nam pripravili takojšen odhod v Radovljico. V dobré pol ure smo bili tam. Zmeraj ob takih primerih sem bil po svoje vesel. Zdeleno se mi je, da sem z drugimi gasilec pomagal ljudem.«

V statističnih poročilih bi lahko našli vrsto številk o tem, kolikšne vrednosti so ohranili ljudje plamenov.

Vlisi tistega strašnega aprilskega dneva leta 1811 so bili še sveži, ko so 1883. leta ustavili v Tržiču prvo prostovoljno gasilsko četo. To prostovoljno gasilsko društvo v Tržiču praznuje prav te dni 75 obletnico svojega delovanja kot eno najstarejših prostovoljnih gasilskih organizacij v Sloveniji. Od 9. do 15. junija imajo vrsto proslav, nastopov in drugih oblik manifestacije ob tej pomembni obletnici, na katero so ponosni ne le člani te organizacije marveč vsi domačini.

Pol Tržiča je tedaj upepelil nikdar nisem obupal. Naša drugogen. Na pokopališču se je žina je bila sploh gasilska družina ustavilo 79 novih, svežih grobov, žina od očeta naprej.

»Kdaj pa ste bili najbolj zadovoljni, kdaj ste imeli občutek, da ste največ pomagali, najbolj uspeli, ali preprečili veliko nesrečo?«

»Tudi tega je bilo veliko, veliko. Kdo bi si vse zapomnil. Vem, da je bila ena velikih naših preizkušenj ob požaru na Zagri v Mlaki pri Tržiču. To je bilo menda 23 tega leta. Celih 12 ur smo gasili. Zdaj je zmagoval ogenj, zdaj mi. Menda je bilo prav tisto leto, spomnim se, da je bilo na Binkošti. Jedli smo doma, ko so pritekli klicati, da gori Radovljica. Gorelo je v Predtrgu. Ko smo bili pripravljeni, da gremo na pomoč. Toda po kateri poti? Tekli smo na postajo. Ko je bil tudi vagon z lokomotivo in tudi v Kranju so nam pripravili takojšen odhod v Radovljico. V dobré pol ure smo bili tam. Zmeraj ob takih primerih sem bil po svoje vesel. Zdeleno se mi je, da sem z drugimi gasilec pomagal ljudem.«

Potem je tovarš Dornik pokazal nogo in povedal da je bil ranjen. Pri Križah je gorela neka šupa. Vsi so tekli na gasilski voz. Ničemu je prišla noga pod kolo. Več mesecov se je zdravil. Zavarovanja in pomoči za to ni imel. Dela v Predilini ni mogel več opravljati. Moral se je oprljeti čevljarskega poklicja, v katerem še danes dela.

»Koliko časa še nameravate ostati gasilec?«

»V tem ni mere,« je dejal on.

K. M.

NAS NAROČNIK PREJEL

ZAVAROVALNINO

Državni zavarovalni zavod, podružnica Radovljica nas je obvestil, da je nakazal tovaršu Jožetu Speharju iz Bistrice 134 pri Tržiču 6.400 dinarjev kot odškodnino za 16% trajno invalidnost.

Vse naročnike »Glasa Gorenjske« opozarjam, da so zavarovani, če imajo vplačano mesečno naročnino (50 dinarjev) vna-prej:

za primer smrtne nezgode za 20.000 dinarjev;

za primer trajne nesposobnosti za delo za 10.000 dinarjev.

ZAHVALA

Uprijeti »Glasu Gorenjske« in Državnemu zavarovalnemu zavodu podružnici v Radovljici se zahvaljujem za izplačano zavarovalino.

Sp. Bistrica 134, Tržič
Jože Spehar

Friderik Dornik

dem, kolikim ljudem so zaščitili streho nad glavo itd. Starci gasilci bi vedeli mnogo povedati tudi o tem, kolikor so moralno ponoči iz tople postelje v črno, mrzlo noč, kolikokrat so se dušili v dimu, omahovali med plameni, kako so se rešili pred padajočimi zidovji, kako jim je gorela obleka, kako so si ožgali roke, obraz, prenašali starce in otroke iz gorenje hiše... .

Slučajno smo se srečali samo z enim: Friderikom Dornikom. Celih 45 let že dela v prostovoljnem gasilskem društvu. Prav te dni je dobil za to tudi posebno odlikovanje od Gasilke zveze Slovenije. *

»Kdaj ste bili v najtežjem položaju kot gasilec?« smo ga vprašali.

»Težko bi to povedal kar tako. Prevečkrat je bilo hudo, vendar

prijeten in številne stranke v bližini so zaradi tega že večkrat negodovale. To predvsem zato, ker imajo njihovi otroci, menda jih je 31, na tem dvorišču edini prostor za igranje. Končno je po daljšem času v torč popoldne le zmanjšalo vsega, kar je bilo prej ob jami za smeti, kol je je bil temu vzrok na fotoreporter, ki je tam »postopal« na dvorišču. In če je to res, tudi prav. Se bolj prav pa bo, če bodo od slej smeti vedno metali tja, kjer je zanje prostor. FaBo

Pred 15. obletnico ustanovitve Prešernove brigade

„Zatožil“ je partizane

KAMEN
spotike

Vsaka naša vasica bi vedela povediti iz velikih in težkih časov narodno osvobodilne borbe zgodobrez konca in kraja. Žal jih bo šlo precej v pozabo zaradi skromnosti naših ljudi. Silni napori, ki sta jih terjala od nas obnovna opustošene domovine in graditve nove družbe, pa nam tudi niso dopuščali, da bi počivali ob spominih na to herojsko dobo. Naši pogledi so moralibit venomer uprili le naprej — proti ciljem, ki smo si jih postavili za raziskovanje domovine in drugovoljno.

Kot prve je pridobila v Zalošah v letu 1943 vse tri Drolove fante, Jožeta, Rudija in Leon. Vprašanj, ki se ob takem ravnanju porajajo človeku, je nič koliko. Ali podjetje res ni zmoglo tistih 10.000 din, kolikor bi jih bilo še treba plačati? Kako bodo opravili izplačane štipendije, ki so zdaj ostale brez lastnika? Ce imajo toliko kvalificiranega kadra, da ga ne potrebujeta več (pa ga nimajo), čemu potem sploh sklepajo pogodbo o štipendirjanju? Itd. Takšno ravnanje ne moremo označiti drugače kot poplonoma nevzgojno, neodgovorno in škodljivo za podjetje, skupnost in posameznika.

Iz tistih težkih a ponosnih naših dni nam pripoveduje tovaršica Jela iz Prezreni pri Podnartu, kako je organizirala doma in v bližnjih Zalošah za borbo ter politično pripravljala našo takratno mladino. Njeno delo je bilo zelo nevarno in težavno, ker ležijo Zaloše ob železniški progi, ki jo je nekdo skril tam bržcas za namene divjega lova in tudi ta je šla takoj v Jelovico vtiči.

Kot prve je pridobila v Zalošah v letu 1943 vse tri Drolove fante, Jožeta, Rudija in Leon. Vprašanj, ki se ob takem ravnanju porajajo človeku, je nič koliko. Ali podjetje res ni zmoglo tistih 10.000 din, kolikor bi jih bilo še treba plačati? Kako bodo opravili izplačane štipendije, ki so zdaj ostale brez

Pred 15. obletnico bitke na Sutjeski

Luka Božović: SKOZI OFENZIVO

Za časa V. sovražnikove ofenzive konča maja in v prvi polovici junija 1943. leta, je imela glavnina naše vojske hude borbe s sovražnikom. V prebijanju sovražnikovih obročev pa so naše edinice pokazale nadčloveške napore in podvige, zlasti pri prehodu Sutjeske, Zelengore in Maljevine.

Na Vučevem smo. Krvava je bitka za Maglič, Volujak in Sutjesko. Z majhne jasice so obrisi Foče komaj vidni.

— A nu, Fočani, seznanite me s svojo Fočo in Drino. Mnogo ste mi sicer že povedali — je še dodal Mato Bošković, naš komandant, dalmatinski ribič.

— E, vsekakor ti lahko mnogokrat počakam. Samo poglej našo Drino. Ni kalna; lepa je čista reka, uokvirjena s temi lepimi gozdovi. No, res je, da je hiš že malo, pa tudi ljudi je precej manj, toda vse bomo obnovili.

— Bosanci so pa res pripravljeni na vse, dragi moj Dalmatinec — mu pravi Pera Kunžudžić, Fočanec.

Lojo Serif, tudi Fočanec, naš stari vodnik in bombaš — nekdanji splavar, je že našel bolj pregleden prostor.

ANEKDOTE

HIŠA GORI, LASTNIK POJE

V V. sovražnikovi ofenzivi so Nemci in četniki pozigli hišo drugo za drugo vseh tistih, ki so na kakršenkoli način pomagali partizanom. V vasi Vaškovi so začigali hišo Rajku Kneževiču. Le-ta je iz gozda nemočno gledal, kako mu gori njegov dom in kot bi si nečesa domislil, je nenadoma začel peti:

— Gori trdnjava partizanska bela, Hitler, Nemčija plačala bosta te...

KDO BO PREJE EKSPLODIRAL

Divja sovražnikova ofenziva. Minometale nenehno pošiljajo mine na položaje naše brigade. Nekaj min je padlo tudi med borce, vendar niso eksplodirale, zato so se vsi hitro poskrili v zaklonišča in s strahom čakali eksplozij.

Enemu starejših borcev je ta negotovost začela že presedati. Iz svojega zaklonišča se je obrnil proti mestu, kamor je padla mina in zakričal na ves glas:

— Kaj čakaš? Mar hočeš, da bom jaz preje eksplodiral kot ti!

(Iz brošure »Dokler bo tekla Sutjeska«)

SAVA KOVACEVIC
legendarni junak

Kmalu nato smo slišali, kako okoli Cureva brne mitraljezi in odmevajo močne eksplozije min, izstreljenih iz minometalcev. Nekdo je že pred tem mrmljaje prepeval pesem in zdaj smo jo vsi poprijeli in iz naših grl je začelo odmavati, kot bi se razjedila narasta in valovita poletna Drina.

— Hej, zavihajmo rokave potne, človeka novega zgradimo...

Mrkaj klade. Spustimo se v Vučeva. Pod nami buči Sutjeska. Tu, pri nas so strelji še bolj poredki. Drugi bataljon je včeraj pregnal Nemce s prednjih položajev pri Sut-

jeski, pa so danes spet tam. Zarana moramo razbiti sovražnikov obroč. Skrbno se pripravljamo. Na konferenci mladinske čete nam je rekel komandan:

— V jutranjih urah se moramo prebiti skozi sovražnikov obroč, ki je vedno ožji. Z nami je Vrhovni štab in tovarniški Tito, z nami so naši ranjeni in bolni tovarniški. Poslednje goveje meso smo dobili danes in zdaj imamo le še nekaj konjskega. Pred nami pa je Zelengora, pred nami je sovražnik, toda pred nami so tudi znage in svoboda...

Komandant je še podrobno razložil naloge, nato pa smo razpravljali:

— Menim, da je za uspeh najprej potrebna dobra priprava. Skoraj vsi poznamo teren. Takoj ob Sutjeski je vse to — proti Tjentištu. Ce bomo imeli dobro zvezo, bomo lahko istočasno napadli in jih bomo pobili kot miši... Kolikor pa nam ne bo uspelo osvojiti tega prehoda, nam preostane edino Suha in Zgornji kanjon Sutjeske — pravi Božo Hadživuković, Fočanec, namestnik komandanta.

— Bomba in juriš morata oddočiti. Brzostrelke ne smejte zatajiti, če hočemo izvršiti naložo. Ker smo mi v središču napada, moramo dobro izkoristiti moč sosednjih čet. Z močnim in hitrim jurišem bomo pregnali sovražnika — pojasnjuje vodnik Lojo, Crni pa je še dodal:

— Mislim, da bi morale skupine bombašev z mitraljezci, kot smo to naredili na Trovruhu in Ivan sedlu...

— Ko bo moja »zbrojevka« izstrelila ta dva okvirja, bomo razbil zadnji obroč na Zelengori in ne le tiste ob Sutjeski. Na Zelengori se ne smemo zadrževati... Okusili nas bodo Svabi in izdajalci tudi tam, kjer ne pričakujemo... Predlagam, da se borimo udarčno in vem, da ne bomo zaostajali za našimi starejšimi tovariši — je rekel Božo Pejović, tudi ob Še, mesar, naš mitraljezec.

— Nimam čevljev in bos sem, vendar mislim, da se ne sme nihče zadrževati ob plenu v sovražnikovih rovih, dokler sovražnika ne uničimo ali pa ga preženemo preko Sutjeske. Sovražnik bo izkoristil vsako našo napako — je rekel Ivan Benzon, delavec iz Splita, pomočnik mitraljezca.

— Tovariši, dajte mi privoljenje, da grem zjutraj tudi jaz v borbo, ker bodo konji ostali pri kuhiini — je prosil Jovča Djurić, 13-letni konjevec. In šel je z nami.

— Kot vedno smo tudi tokrat zaključili konferenco s pesmijo.

— Zemlje naše mi ne damo, da fašisti bi teptali jo...

Naprej... V temni noči smo zgubili pot in zdaj se prebijamo skozi gozdove. Drsi nam. Padamo in marsikdo se udari ob dreve. Najteže greda mitraljezci. Mitraljezec Božo je sezul opanke in rekel:

II. divizija pri prehodu čez Sutjesko pri Tjentištu, 9. junija 1943

Bos bom bolj gotovo šel, v opankah mi preveč spolzi. Paziti moram na mitraljeze...

— Meni je laž, ker vodim konja. Z roko pa se držim Radka in prav gotovo ne bom zoštel — mi odgovarja Jovča, ko sem ga vprašal, če lahko hoditi.

Svita se. Prišli smo pred Borovno in Gradine — sovražnikove položaje. Megla je. Komaj smo se orientirali na smer napada. Na drugem bregu Sutjeske je med Tjentištem in Todjevcem hudo bora.

Na robu Ledinice smo — Borovna, in že smo na jurišnem položaju. Z glasnim in enotnim borbenim klicem streliči že nezadržno jurišajo.

— Ura! Naprej proletarci! Naprej, mladinci!

Razvila se je ogorčena borba. Z vsakega gozdčka sviga ogenj iz mitraljezov in tromblonov. Povsod so bili vkopani Nemci. Osvajali smo rov za rovom, ped za pedjo zemlje.

Božo, namestnik komandanta, je težko ranjen in nam pravil:

— Nikamor me, ne nosite. Videti hočem konec borbe. Tudi jaz lahko še streljam... toda ničesar več ni mogel reči, senca smrti je lega na njegov obraz.

Nov juriš, slišimo glas mitraljezca Boža:

— Naprej, mladinci! Naprej proletarci! Zmagá se naša! Slišal sem še njegov rafal in... mitraljez je utihnil. Božo je ležal kot bi hotel ponovno jurišati, kot da bo ponovno zavplil parolo, ki bo vse klicala v borbo...

Nikica se plazi skozi rosno travo in pušča za seboj krvavo sled. Slišimo bo, kako pravi Sremec, svojemu pomocniku: »Steljaj, dokler imaš kaj v okvirju, naš lahko napredujejo.«

Zatresla se je zemlja od eksplozije bombe mladega kovača — Sremca in ko je izstrelil poslednji rafal, je ugasnilo njegovo plemenito srce.

Ratko in Copo s še dvema preostalima mitraljezcem v četi sta skočila v rove za ostalimi bori in kričala: »Krvniki, švabski psi, vse to nam

boste poplačali... — in padal je rov za rovom, bunker za bunkerjem.

Besno se bore tudi druge čete in prav tako tudi črnogorski bataljon. Med jurišem je hudo ranjen komesar bataljona, Mirko.

Na levem krilu čete leži junak, vodnik Lojo, in to mu je zadnjikrat, da meče bombe in vodi svoj vod na juriš; na desnem krilu pa je Crni, njun pesmi in domislic nikdar več ne bomo slišali...

V bližini mitraljezca Bože se na smrt ranjen s prestreljenimi nogami in prerezetenimi prsi muči na skojevski voditelj čete, Tonči Vargović, ki je s težavo in le še sepetaje govoril: »Maščujte nas tovariši... Mi vemo, zakaj smo dali svojo življenja. Pozdravite naše starše in mlade tovariše.«

V njegovem notesu smo kasneje našli zabeležen sklep z zadnjega četnega skojevskega sestanka:

»Poboljšali bomo svojo disciplino in udarci bomo pri delu in v borbi, da bomo lahko za primer našim novim mladim tovarišem in da ne bomo zaostajali za starejšimi...«

Ačin mitraljez ni zatajil in obmetaval je podvijane frice, toda rafal iz »Sarca« je prekinil tudi to mlado življenje.

Med Rašidom, desetarjem in mitraljezem ter Milanom, njegovim pomočnikom pa še leži ponosno »zbrojevka«, ki se bo spet oglašila z močnimi in neustrašenimi rafali...

Vprašali smo našo četno bolničarko Dragico, če je dobro hude rane, ko je nosila ranjene tovariše v zaledje.

— Ne morem se premakniti, čeprav rane niso tako hude... Videli ste mrtve tovariše... Zakaj Tonči ni bil lažen ranjen — nam je odgovorila kot izkušen borec.

Sovražnik je bil v tej borbi razbit in uničen. Desna obala Sutjeske je očiščena naših nasprotnikov, Svabov in izdajalcev, na drugi obali pa še vedno bijeo hudo borbo, medtem ko so sončni žarki že posijali skozi redkejšo meglo...

(Iz knjige »Zapiski o borbah iz NOB-a«)

FRANK OWEN:

19 EDDIE CHAPMAN
PRIPOVEDUJE

Februarja leta 1942 so me ponovno poklicali v poveljnisko pisarno. Tokrat sta me sprejela prikupna Nemka, ki se je vrnila iz Amerike, in neki fant. Bila je to črna laska z velikimi črnimi očmi, rdečimi ustnicami, in lepo negovanimi rokami s svetlolakiranimi nohti in kar najbolj izbrano oblečena. Očitno je bila nadrejena mladeniču, ki je z njo govoril s spoštljivo poniznostjo. Vpraševala me je: njen ameriški naglas je bil čist, kakor da je stopila s filmskega platna. Kaj menim, kakšno delo bi lahko opravljal v Angliji? Ali sem pripravljen delati sabotaže? Ali sem se odločil za takšno pot zavoljo denarja, ali zategadelj, ker sovražim Britance? Rekel sem ji, da mi je mar edinovin denarja in da imam Britance v želodcu predvsem zavoljo njihovih ječ in policije. Razložil sem ji tako kakor v prejšnjih razgovorih te vrste, da me iščejo zaradi več zločinov in da bom, če jim padem v roke, dobil najmanj petnajst let. S tem sta bila očitno oba zadovoljna. Odslovila sta me s pripombo, da me bodo že obvestili, kako in kaj.

Marca 1942 me je vnovič obiskal tako imenovani mister Thomas. Sporočil mi je, da me bo obiskal neki vplivni funkcionar. Ta je prispel in prikupil se mi je, kakor hitro sem ga zagledal. Bil je to nemški monarhist — baron von Grunen. Visok je bil meter osemdeset in prijetno rejen. Najbolj pa mi je bila všeč njegova vnanjost, gledal je blago, kakor dober človek, ki razume ljudi in jih zna prenašati, kot znanstvenik in filozof. Ljudi presojam nagonsko, brez razglabljanja. Pri priči čutim, kdo mi je prijatelj. Vem, kdo sočustvuje z mano in kdo je ravno-

dušen. Od tega sem imel koristi, pa tudi ne. Tu, v tej sobi, sem našel moža, ki je postal moj prijatelj, svetovalec in tovarniški zarotah. Tedaj pa je bil visok funkcionar nemške obveščevalne službe.

Menila sva se o razlogih za mojo odločitev. Barona je spremiljalo dokaj visok Nemec, ki je govoril pravo oxfordsko angleščino. Vsi smo se smejni, ko sem jim pripovedoval o svojih pestolovčinah v koncentracijskem taborišču. Oba sta obsojala poveljnjkovo ravnanje in mi rekla: »Ne imejte tega človeka za nemškega gentlemena; samo izobražen divjak je.« Povedal sem jima, kako je taisti divjak prišel neko jutro pijan v mojo celico, izvlekel revolver in mi teatralično grozil, da me bo ustrelil. Njegovo početje je bilo tako smešno, da sem mu rekel, naj izgine. Poveljnjk je bolščal vame, naperil revolver v moje prsi, zatem pa ga vtaknil v torbicu. Pred odhodom mi je von Grunen rekel, naj se ne bojim in naj se skušam izogibati zapletljajem, ker bom čez kaka dva tedna premeščen.

Približno tedaj je britansko vojno letalstvo napadlo pariško tovarno Renault in iz svoje celice sem viden, da so svojo nalogo temeljito opravili. Pariz pod meno je bil čudovit. Osvetljen od žarometov in svetlečih krogel; pretrgano rezgetanje rakettih topov je spremiljalo borbjenje težkih protiletalskih topov in bomb. Ko je bilo bombardiranja konec, je bilo vse mesto podobno enemu samemu zublju.

Desetega aprila 1942, ob šestih popoldne, so se odprle vrata moje celice. Stražar mi je izročil civilno obliko in mi vevel, naj se preoblečem in obrijem. Zapustil sem celico in krenil po stopnicah navzdol, potkal na vrata Faramusove celice in se poslovil od njega. Sporočil sem mu, da odhajam in obljudil, da mu bom skušal poslati kaj za pod zob. Zatem sem se poslovil od vseh ostalih, vse so mislili, da so me premestili v drug zapor.

Na komandaturi so mi vrnili vse moje stvari in denar. Thomas je čakal name. Podpisani je bilo brez števila dokumentov in nato sem bil naposlед na prostosti. Pred vratu je stal velik avto; odpeljali smo se naravnost na Gare du Nord. Med potjo mi je Thomas povedal, da greva v Nantes. S seboj je imel veliko cigaret, toda jaz sem bil lažen, ker v celici nisem tri dni nič jedel. Imela sva poseben kupe prvega razreda. Thomas me je opomnil, naj govorim samo nemški. Med vožnjo sva šla jest v jedilni wagon. Poprej me je Thomas še poučil, kako moram dvigniti desnico in reči »Heil Hitler«. In tako sem zdaj prvič to storil. Počutil sem se precej bedasto.

Več častnikov je večerjalo in vsi so resnobno dvigali svoje desnice in vsi so mrmljali svete besede iz nacističnega katekizma. Zatem smo sedli in začeli jesti. Thomasu ni teknilo, jaz pa sem bil silno požrešen, pojedel sem tudi njegov obrok. Neki nemški kapetan, sedeč na nasprotnej strani, mi je želel dober tek. Voščilo je bilo odveč, ker bi lahko pojedel vse, kar so imeli v tem vlaku.

Ko sva se vrnila v njen kupe, je bil Thomas videti zmeden; kakor dijak, ki ga je kaj polomil in se mora spovedati drobnih grehov, je iznenada izjeljal:

»Vi ste zdaj med prijatelji in mi vam želimo pomagati. Torej, prosim vas, nikar ne skušajte napraviti kakе neumnosti, skočiti iz vagona ali kako drugače pobegneti, ker sem oborožen.« To rečoč, je izvlekel majhen avtomatski revolver, s katerim